

Smarkiai bombarduojami Maskvos ir pietų frontai

Bėgdami iš Hangoes, užplaukė ant minų keli bolševikų laivai. Pietų frontuose atmušti nauji sovietų puolimai

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. XII. 5. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Rytų frontuose pietiniame ruože nuėjo niekais nauji priešų puolimai.

Per karinių pozicijų svarbių Leningrado taikinių apšaudymą viename šaudmenų sandėlyje sukeltas stiprus sprogdimas ir dideli gaisrai.

Bėgdami iš Hangoes, be kariuomenės transporto laivo „Stalin“, dar keli kiti sovietų laivai užplaukė ant vokiečių suomių minų užtvary.

Nuskendo vienas 3.000 tonų talpos kariuomenės transporto laivas, varias 700 tonų talpos garlaivis ir sovietų greitis laivas.

Stiprus vokiečių oro pajėgų junginiai frontuose pietiniame ruože ir kovose prie Maskvos puolė priešų kariuomenės parengtas pozicijas ir lauko tvirtinimus. Sovietai turėjo didelių kruvinių nuostolių ir neteko žymaus skaičiaus patrankų ir vežimų.

Sėkmingi oro pajėgų naktiniai puolimai buvo nukreipti į Maskvą bei Leningradą.

Šiaurinėje Afrikoje vokiečių kariuomenės atmušė priešų žvalgybinių jėgų antpuolius. Vokiečių ir italų smingamųjų kovos lakūnų junginiai išskaidė britų šarvuotų tankininkų Marmaricoje pietinėje dalyje. Naktį pataikyti bombomis į priešų aerodromus ir papildymo kelius Sidj Baranio (Marsa Matruko) srityje. Per oro kovas vokiečių naikintuvai numušė 7 britų lėktuvus. Vokiečių povandeninis laivas prie Cirenaikos pakraščiu torpeda sužalavo viena britų naikintoją.

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. XII. 5. Fiureris ir vyriausiasis karinių pajėgų vadas pagalbinio kreiserio „Cormoran“ vadą fregatos kapitoną Detmersą apdovanojo Geležinio Kryžiaus Riterio Kryžiumi. Fregatos kapitonas Detmersas, kaip pagalbinio kreiserio „Cormoran“ vadas, — apie tai bu-

vo pranešta gruodžio 3 dienos vyriausiosios kariuomenės vadovybės komunikate — sunaikino australų kreiserį „Sidney“ ir nuskandino daugiau kaip 70.000 tonų talpos priešų prekybos laivą.

NEW YORKAS. Pasak „New York Herald Tribune“, karo rizikos premijos plaukymui Ramiajame vandenyne pakilo 3/4%.

ITALŲ KARIUOMENĖS PRANEŠIMAS

ROMA. XII. 5. Kariuomenės vadovybės komunikate pranešama: Marmaricoje intensyviai veikia mūsų artilerija, kurios ugnis nukreipta į Tobruko gynimosi pozicijas ir motorizuotus tikslus. Solumo frontuose abiejose pusėse veikia artilerija. Bir el Gobio ruože, vakarus nuo Bardos, vis dar vyksta vietinio pobūdžio mūšiai. Naktį

gruodžio 4 dieną priešų lėktuvai padegė mūsų divizijos lauko ligoninę ir apšaudė ją savo ginklais. Anglų laivyno vienetai nesėkmingai apšaudė vieną pajūrio ruožą vakarus nuo Tobruko.

Italų vokiečių aviacijos daliniai srityje, esančioje į pietryčius nuo Bir el Gobio, nepaisydami nuolatinio nepalankaus oro, pakartotinai puolė priešų kariuomenės tankinius ir priešų mechanizuotus dalinius.

Penki britų lėktuvai vakar popiet puolė Villa St. Giovanni miestą, Reggio Calabria provincijoje. Buvo numesta bombų i. buvo šaudoma iš kulkosvaidžių tačiau jokių didesnių nuostolių nepadarė. Kai kurie asmenys buvo sužeisti. Mūsų naikintuvai tris puolusius lėktuvus numušė. Vienas gyvas išlikęs karininkas buvo paimtas ir nelaisvė. Mūsų aviacija puolė aviacijos bazes Maltoje.

Padėtis frontuose

Frontas pietuose eina į rytus nuo Taganrogo. Maskvos frontuose stipriai šala ir sninga. Šiaurės Afrikoje palyginti ramu

BERLIN. XII. 5. Frontuose šiandien, kaip DNB patyrė, žymesnių padėties pasikeitimų nėra. Masiniai sovietų puolimai pietiniame ruože, nepaisant atkakliausių mėginimų, nepasistūmėjo į priekį.

Čia jau pasireškia rezultatai milijonų nuostolių, kuriuos jiems padarė vokiečių ir sąjungininkų kariuomenės sutelkta ugnis. Šiuo metu, kaip ir anksčiau, frontas eina į rytus nuo Taganrogo. Vokiečių oro pajėgos Rostovo srityje veikė stačiai naikinamai ir visus priešų tankinius apmėtė bombų kruša dar pirmose parengties pozicijose. Bolševikų aviacijos veikla nuolat smunka.

Viduriniame ruože Maskvos srityje vėl stipriai šala ir sninga.

Bet ir 25 laipsniai šalčio negalėjo padaryti žymesnės įtakos vokiečių kariuomenės slinkimui į priekį. Prie Leningrado veikia sunkioji vo-

kečių artilerija. Vis dar tebeliepsnoja gaisrai vakar rodė, kad čia buvo pataikyta į priešų šaudmenų sandėli. Naujus mėginimus prasiiveržti Nevos ledu pavertė nieka's apsupusi kariuomenė, bendradarbiaudama su oro pajėgomis. Čia, kaip ir kituose frontuose ruožuose, nesulaikoma vyksta priešų jėgų mažinimas.

Šiaurės Afrikoje palyginti ramu. Anglai mėgina žvalgybinius antpuolius, kadangi jie nustojo orientotis tikroje padėtyje. Antpuoliai buvo atmušti su naujais žmonių ir medžiagų nuostoliais priešui. Dabar tame frontuose pasirodo, kad anglai grėta savo pagalbinį tautų panaudojimą vieną anglų brigadą. Tai yra 22-ji anglų gvardijos brigada. Tačiau jai tikrai teko uždavins užtikrinti papildymą. Todėl ji buvo panaudota toli už kovojančių vienetų. Pačiose kovose ji niekad nebuvo pasirodžiusi.

Sensacingos reveliacijos apie Amerikos karinius planus

Da Amerikos laikraščiai paskelbė slaptą pranešimą, kurį paruošusi J. Valst. karo pajėgos vadovybė

VASINGTONAS. „Washington Times Herald“ ir „Chicago Tribune“ skelbia 1941 metų rugsėjo 11 d. data pažymėtą

slaptą pranešimą. Kaip tvirtina laikraščiai, šį pranešimą Roosevelt nurodymu yra parengusi bendra Jungtinių Valstybių armijos ir laivyno vadovybė

Šitame pranešime kalbama apie ekspedicinį korpusą, kuris turėtų būti pasiųstas į Europą sunaikinti Vokietiją ir jos sąjungininkams.

Tas ekspedicinis korpusas bus šalis milijoninis. Minėti laikraščiai tvirtina, kad jie matė vieną iš nedaugelio to pranešimo nuorašų. Šiame pranešime

minimu planu numatomas to- talinis karas ligiol negirdėtu

mastu bent dviejuose vandenyuose ir trijuose žemynuose, būtent — Europoje, Afrikoje ir Azijoje. Kaip data Jungtinių Valstybių sausumos pajėgoms

pradėti kovai Europoje numatyta 1943 metų liepos 1 d. Tuo tarpu numatomas vis didėjan- tis Jungtinių Valstybių dalyvavimas.

Kaip galimi priešai tame pranešime minimi: Vokietija, Italija, jų okupuoti kraštai, Vichio Prancūzija, taip pat Ispanija, Portugalija, Japonija ir Mandžukvas. Pranešime numatoma, kad Rusija iki 1942 metų liepos mėn. kariniu atžvilgiu bus likviduota ir raginama organizuoti prieš Japoniją stiprų apsigynimą Sibire, kur turėtų pasireikšti ten dar esamos rusų pa- jėgos, intensyvių Malajų gynima,

ūkinį karą. Japonijos puolimą iš oro ir kinų ofensyvą. Kaip pareiškia laikraščiai, tas bendras vyriausiosios Jungtinių Valstybių karo pajėgų vadovybės pranešimas buvo parengtas, pasiremiant laišku, kurį Rooseveltas 1941 metų liepos 9 d. yra pasiuntęs karo ministeriui Stimsonui.

Abiejų žinomų laikraščių reveliacijos apie Jungtinių Valstybių vyriausybės ateities karinius planus sukėlė Vašingtone didžiausią sensaciją.

Atstovų rūmuose dėl jų buvo iškeltas reikalavimas apklausti vyriausiosios štabo viršininką Marshallį. Pradedant diskusijas dėl naujų 8,3 milijardų dolerių kreditų ginklavimosi reikalams, respublikonų atstovas Micheneris reikalavo diskusijai atidėti, kol bus gauta tikslesnių žinių apie spaudoje išskleistus dalykus. Vyriausiojo štabo viršininkas turjis būti apklaustas, nes kraštus tokiu nepaprastai svarbiu klausimu turjis būti informuotas. Biudžeto komisijos pirmininkas Cannonas atsakė, jog per slaptus apklausinėjimus nebuvo jokių žymių, kad būtų projektuojama siųsti Jungtinių Valstybių kariuomenę už Vakarų pusrutulio ribų. Amerika žmonių nesužinoja, o tik reikalingas karo medžiagas.

VASINGTONAS. Roosevelt sekretorius spaudai Early spaudos konferencijoje Baltuosiuose Rūmuose pareiškė, kad vyriausybė, be abejo, įsakys praveisti tardymą susėkti, tiems šaltiniams, iš kurių „Chicago Tribune“ gavo jos paskelbtą slaptą planą, pagal kurį Jungtinės Valstybės organizuosiančios ekspedicinę armiją. Early pranešė, kad jis iki šiol dar nėra kalbėjęs su prezidentu dėl to paskelbimo.

Dėl to jis negalės to slaptą plano nei paneigti, nei jo buvimą patvirtinti. Jis pridūrė, kad šiuo reikalu susidomės Rooseveltas ir karo ministeris Stimpsonas.

VASINGTONAS. Tiek karo ministerija, tiek laivyno ministerija pagarsino, kaip „International News“ praneša, kad bus praveista oficiali kvota dėl „Chicago Tribune“ paskelbtos žinios apie planuo-

ta Jungtinių Valstybių ekspedicinį korpusą. Rooseveltas šiandien popiet Baltuosiuose rūmuose tarėsi su laivyno ministru Knoxu ir po to spaudos atstovams pareiškė, kad visos suinteresuotos ministerijos pradėjo kovas, siekdamas išaiškinti, iš kur laikraščiai gavo slaptas žinias.

NEW YORKAS. Nei Baltuosiuose rūmuose, nei karo ir laivyno ministerijose iki šiol nepaneigiamas autentiškumas pasklidusio į viešumą Roosevelt laiško karo ministeriui Stimsonui, praneša „Daily News“ iš Vašingtono ir priduria, kad tas paskelbimas Jungtinių Valstybių sostinėje sukėlė didelį susijaudinimą.

NEW YORKAS. XII. 5. Izolacionistų senatorius Wheeleris pranešė „New York Daily News“ laikraščiui, jog jis pareikalavęs senatę, kad būtų ištirtas slaptas pranešimo apie milijoninės Jungtinių Valstybių kariuomenės siuntimo į Europą planą reikalas. Be to, jis pasiūlysiąs apklausti karo ministerį Stimsoną, laivyno ministerį Knoxą, vyriausiojo štabo viršininką Marshallį, laivyno vadą admirolą Starką ir Harry Hopkinsą. ar Jungtinių Valstybių vyriausybė tokius planus tikrai rengusi. Laikraštis priduria, jog izolacionistų atstovas Bennettas praėjusią savaitę kongrese nurodė nepaprastai didelius karo ministerijos ginklų supirkimus, kurie, kaip atrodo, gali būti skirti milijoninei kariuomenei.

Turkijos nebuvo atsiklausta

VASINGTONAS. Turkijos vyriausybės visiškai nebuvo atsiklausta dėl paskolinimo ir išnuomojimo įstatymo taikymo, konstatuoja „Washington Star“. Rooseveltas ir Churchillis, kaip laikraštis rašo, dėl to galėję susitarti Turkijos ambasadorius pareiškė, kad jis apie tai sužinojo tik iš spaudos. Turkija, kaip laikraštis pabrėžia, nėra nieko pasirašiusi ir nėra prisiemusi jokių išpareigojimų Amerikos atžvilgiu.

Japonijos atstovai įteikė atsakymą Rooseveltui reikalavimą

NEW YORKAS. Japonų ambasadorius Kurusu ir Nomura, kaip Associated Press praneša, šiandien kalbėjosi su Hulliu. Kaip toliau agentūra sako, Japonijos atstovybėje ryšium su šiuo buvo pareikšta, kad Kurusu ir Nomura įteiks Japonijos vyriausybės atsakymą į Roosevelt reikalavimą. Iešiantį vieną pareiškimą dėl kariuomenės judėjimo Indokinijoje. Galimas daiktas, kad japonai perduos atsakymą ir į pereitą savaitę Hullio įteikta nota.

NEW YORKAS. Associated Press iš Vašingtono pateikiama komentare kalbama apie neįtikėtinai žymų, iš kurių galima padaryti išvadą, kad netrukus Tolimųjų Rytų krizėje gali pasireikšti lūžis. Ryšium su tuo esą svarbu, kad iš Meksikos pranešama apie pagreitintus pasirengimus ten esančiai japonų pasiuntinybei išvažiuoti. Taip pat nurodomas faktas kad tam tikras Japonijos piliiečių skaičius stengiasi ko greičiausiai parduoti savo nuosavybę Meksikoje nes laiko joms Meksika turės neišvengiamai įsikšti į karą jei jis kiltų tarp Jungtinių Valstybių ir Japonijos.

Toliau Associated Press ryšium su tuo praneša kad Australijos pasiuntinys Dasey kalbėjosi su Jungtinių Valstybių užsienio reikalų ministerio pavaduotoju Sumner Wellesu.

AMSTERDAMAS. Anglų informacijų biuras praneša, kad Japo-

nijos delegatai Vašingtone įteikė Tokio atsakymą į Roosevelt klausimus dėl kariuomenės judėjimo Prancūzų Indokinijoje. Tomis pat žiniomis, ambasadorius Kurusu pareiškė, jog jis tikisi, kad pasikalbėjimai tarp abiejų valstybių bus tęjami toliau.

Kas pasakys angly ultimatumu

BUDAPEŠTAS. XII. 5. Ministeris pirmininkas ir užsienio reikalų ministris von Barossy penktadienį popiet 17 v. 10 m. parlamente pareiškė, kad angly vyriausybė per Amerikos pasiuntinybę Budapešte perdavė vengry vyriausybei ultimatinį karo paskelbimą. Angly ultimatumu sakoma, kad Anglija nuo gruodžio 6 d., 00.01 val. jausis esanti karo stovyje su Vengrija, jeigu Vengrija iki gruodžio 5 d. vidurnakčio neatsitrauksianti savo kariuomenės iš Rytų frontu. Vengry vyriausybė priėmė dėmesir šį neteisėtą Anglijos pareiškimą ir yra įsitikinusi, kad visa vengry tauta stovi už savo vyriausybės. Ministerio pirmininko pareiškimas atstovų rūmu-

se buvo priimtas su entuziastišku pritarimu. Tuo būdu vengry tautos įstatimadavystės korporacija vieningai pritarė Vengrijos vyriausybės laikysenai, atmetant ultimatinis angly reikalavimus.

BRITAMS IR INDAMS ISAKYTA TUOJ ISSIKRAUSTYTI IS TAJO

TOKIO. Domei pranešimu iš Bangkoko, britų pasiuntinybė ketvirtadienį visiems britų piliečiams kartu ir indams davė nurodymų tuoj palikti Tajį. Šis pranešimas yra panašus į tą, kuri išsiuntinėjo Amerikos pasiuntinybė. Manoma, kad Tajų gyvena 300 tūkst. piliiečių, o indų skaičius siekia 30.000.

Savo aukomis paguoskime vargan patekusius vaikus, motinas ir senelius

Visa visuomenė kviečiama savo aukomis gausiai paremti Savitarpinę Pagalbą

Gruožio 7 d. rinkliava dėžėms. Gruožio 7-15 d. didžioji rinkliava daiktams ir pinigais pagal aukų lapus.

Ateinantį sekmadienį, gruodžio 7 d., visuose mūsų krašto miestuose ir miesteliuose Savitarpinės Pagalbos komitetai ruošia pinigų rinkliavas aukų dėžutėmis. Tą pat dieną prasidės didžioji visos savaitės rinkliava daiktams ir pinigais pagal aukų lapus. Igaluoti aukų rinkėjai aplankys įstaigas, imones, fabrikus ir privačius butus, prašydami paremti vargstančius brolius, seseris ir našlaičius.

Visuomenė iš anksto kviečiama pagalvoti, kuo ji galės paremti Savitarpinę Pagalbą rinkliavų dienomis. Savitarpinė Pagalba yra visų mūsų bendras reikalas, kitaip sakant, mums patiems pavesta pasirūpinti į vargą patekusiais savo tautiečiais.

Gera žinoma, kad dėl pergyventos bolševikinės tironijos ir po praėjusio per mūsų kraštą karo šiuo metu visi turime kukliau gyventi, turime nuo daug ko atsisakyti. Ta-

čiau daug mūsų tautiečių neturi nė to. Mes gi beveik kiekvienas vis tiek galime ką nors surasti, kas mums šiuo metu atliekama. Tų reikmenų mes nepervertiname. Gerai išdėmėkime, kad mūsų turimas atliekamas išaugtas vaiko drabužėlis yra be galo reikalingas išvežto į Sibirą mūsų tautiečiui ar žuvusio partizano vaikučiui; pora atliekamų batų, kojinių ar pirštinių labai pravert nugalėti žiemos sunkumus karo padeigiam, našlėms ir seneliams. Už mūsų sudėtas lėšas Savitarpinės Pagalbos Komitetai apsirūpins varguoliais kuru ir kitais būdais jiems padės nugalėti žiemos sunkumus.

Reikalas, kuris mus šaukia dalytis su savo artimu tuo, ką mes turime, yra labai didelis ir kilnus. Šiam reikalui mes visi galime ir turime aukotis noriai bei didesniu pagirginimu. Žinokime, kad šaltis ir alkis veina nepasibeldę. Tik su tektomis lėgomis mes įstengsime užkirsti kelią šiems baigiams svečiams nevaržomai bastytis po vargstančių mūsų tautiečių namus. Aukojusieji gali būti tikri, kad

jų aukos bus sunaudotos tikrai tam tikslui, kuriam jie jas skyrė, būtent — padėti vargan patekusiam tautiečiui. Nei Vyriausiojo Komiteto nei visų kitų komitetų nariai už savo darbą Savitarpinei Pagalbai jokio atlyginimo neima ir negali imti. Už surinktas aukas bus nupirktas varguoliams būtinųjų pragyvenimo reikmenų, bus įrengtos didesniuose miestuose šilto vairo virtuvės, įrengti pasiūlymo ir nakvynės namai.

Žiema jau prasidėjo, ir dėl to labai svarbu, kad aukos būtų surinktos nustatytu laiku. Dėl to ir aukų rinkėjai ir aukotojai turėtų parodyti kuo didžiausią savo moralinės pareigos padėti artimul supratimą. Skirtus uždavinius kviečiama atlikti su didžiausia energija, pasiaukojimu ir — nustatytu laiku, nes daug aukoja, kas laiku aukoja.

Vyriausiasis Savitarpinės Pagalbos Komitetas, kviesdamas visus į talką, laukia iš visuomenės dosnumo, o iš komitetų — energijos ir sumanumo.

Visų mokyklų vadovybėms ir mokytojams

Ir mokyklos turi prisidėti prie Savitarpinės Pagalbos akcijos

Vyriausiojo Savitarpio Pagalbos Komiteto atsišaukimas į lietuvių tautą jau susilaukė tinkamo atgarsio plačiausiuose mūsų visuomenės sluoksniuose. Pirmas konkretus Savitarpinės Pagalbos žygis — vėsoji pinigine rinkliava š. m. gruodžio 7 d., tai tik šio kilnaus ir gražaus darbo pradžia. Ši žiema turės labai didelės reikšmės mūsų tautinės bendruomenės subrendimui: dabar ispairengdami paremti varge atsidadusius savo tautiečius, turėsime savo žodį ištesėti, ir tai padarysime ne dėl to, kad kažkas mus ragina ar verčia, bet kad mums pačiuose bus jautri sąžinė, žmoniskumas ir broliškas vienybės jausmas.

Dabar, kaip niekada seniau, mūsų tautinės vienybės ugdymui labai reikšminga yra ir nuodirdi mokyklinės jaunuomenės talka savišalpos akcijai.

Švietimo Vadyba pageldata, kad, be moksleivių talkinėjimo įvairiose rinkliavose, būtų ieškoma vaikams, moksleiviams ir šiaip jaunimui būdingų savišalpos formų. Ta proga prisimintinos kad ir tradicinės Kalėdų eglutės. Tėbūna jos ir šmet rengiamos, tik naktis būtinai vadovaujantis. Labiau pasiturinčių šei-

my jaunimas tegul padaro rinkliavą beturčiams savo draugams sušelpiti. Tokios pačios rinkliavos tikty ir nesimokantiems vaikams šelpiti. Mokyklose galima surengti vienos ar kitos rūšies iškilmes, kurių metu būtų atliktas draugiškas savišalpos aktas (dovanų dalijimas) ir meninė programa. Šioje srityje mokyklų vadovybėms ir mokytojams paliekama plečiantis iniciatyvos laisvė. Švietimo Vadyba tikisi, kad ir mokyklų vadovybė bei pedagogai sugebės sužadinti pačių moksleivių iniciatyvą šioje svarbioje auklėjamojoje sąžiningumo srityje. Laikas tos rūšies iškilmėms ir pramogoms turėtų būti skiriamas nuo Kalėdų iki 1942 m. sausio 15 d.

Švietimo Vadyba paveda visų rūšių mokyklų vadovybėms susėti ir kontaktą su miestu, apskričių ir valstų Savitarpinės Pagalbos Komitetais, kad užsimototi žygiui duotų juo garsumo vaisių.

Švietimo Vadyba linki visiems Lietuvos moksleiviams ir jų auklėtojų sėkmingo darbo Savitarpinės Pagalbos srityje, kad pasiturinčiųjų ir vargšų jaunųjų bendravimas būtų žymus indėlis lietuvių tautinei vienybei.

ŽINIOS APIE PASAULIO LIETUVIUS

• Čikagos Lietuvių Prekybos Rūmų vardu teisėjas J. T. Zuris ir sekretorius J. P. Varkala pasiuntė Amerikos Jungtinių Valstybių valstybių sekretoriui C. Hull rezoliuciją, kuria reikalaujama Sovietų Rusijos valdžiai priversti išduoti išdeportuotųjų Sibiran lietuvių sąrašą ir pagelbėti Amerikos Lietuviams pasiausti nelaimingiesiems paramą. Panašias rezoliucijas Amerikos vyriausybei ir Raudonajam Kryžiui masiškai siunčia ir kitos Amerikos lietuvių organizacijos.

Ką rašo pasaulio lietuvių spauda

• Čikagos lietuvių dienraštis „Draugas“ rašo: „Amerikos Jungtinių Valstybių misijos Maskvai pirmininkas W. Averell Harriman, grįžęs Londonan, pareiškė, kad Rusijos bolševikai nekapituliuos, kad ir Maskvą praradę, jei jie gaus pakankamą kiekį karo reikmenų. Jis tai patyręs iš paties Stalino ir jo komisarų. Harriman stačiai negali atsigerėti Stalino „genialumui“. Jis sako: „Nė vienas vyras neįstengia taip sparčiai ir intensyviai dirbti, kaip Stalinas.“ Tai tiesa, kad bolševikų vadai sparčiai dirba. Antai, jų gaujos, užplūdusios Pabaltijį, per vieną mėnesį taip jį nunokojo, tiek daug žmonių nužudė, kad to būtų nepadarė didžiausi viduramžių barbarai.“

Toliau tas patas d'enerštas cituoja Anglijos katalikų spauda, kuri labai griežtai protestuoja prieš Sovietų Rusijos ambasadoriaus Londone Maiskio pareiškimą, kad, esą, „religija mano astovaujama krašte nėra persekiojama...“ Žinomas Londono radijo komentatorius kun. John Heenan laikraščio „Universe“ rašas, kad „niekuomet dar nėra buvę padaryta tokio didžio krėčių vienybės užgavim“. Londono „The Catholic Times“ pabrėžia, kad „mezinimas užsąjūti baisiausia krėčių vienybės persekiojima Sovietų Rusijoje yra visiškai ciniskas ir keistas prasilenkimas su tiesa“. „The Catholic Herald“ pastebis, kad „sovietų ambasadorius Maiskis yra tikrai drąsus vyras, galėjęs skelbti taip šlyškščiai melagingus ir veidmainiškus pareiškimus.“

• Amerikos lietuvių visuomenės pasitikėjimas visuomenės apie masinį lietuvių išdeportavimą į Sibirą bolševikų okupacijos metu, lietuvių spaudoje atšūtojų žodžiais smerkia toki bolševikų barbariškumą. Socialistinės „Naujienos“ (Čikaga), pasisakydamos dėl bolševikų okupacijos periodo, sako:

„Tik dabar pradėda aiškėti, kas dėjosi Lietuvoje, kai ten Stalino saulė švietė. Tik dabar ir aiškėja išsiaiškurūs faktai. Tie faktai labai būdingi. Jie yra raktas, ku-

ris atskleidžia duris į vieną paslaptį, būtent, kodėl Lietuvos žmonės griebėsi ginklo bolševikams vyti iš Lietuvos. Skelbiamas į Rusiją išvežtu arba tiesiog nužudytų Lietuvos žmonių sąrašas aiškia parodo, kokiomis teroristinėmis priemonėmis Maskvos agentai valdė Lietuvą. Tas sąrašas — tai didžiausias liudininkas, kuris nušviečia tą Lietuvos žmonių tragediją, kurią jiems teko išgyventi, kai juos slėgė Maskvos agentų letena. Be jokio teismo, be jokio tardymo, be jokio nusikaltimo įrodymo šimtai ir tūkstančiai lietuvių buvo kalėjimuose kankinami, žudomi arba vežami į Rusijos gulagą. Sugrūde ir prekinis vagonus, juos vežė įvairius gyvulius. Ne! Jais mažiau rūpinosi, nei gyvuliais! Vežami gyvuliai vis dėlto yra aprūpinami maistu, vandeniu. Tuo tarpu trėniami į Rusiją lietuviai buvo tiesiog kankinami: bolševikiški sūdžiai ne tik juos badė marino, bet ir troškino.

Nors Maskvos čekistai „ablavas“ darė naktimis, bet vis dėlto negalėjo savo darbų nuslėbti: giminė ir pažįstami pasiseidavo „kažkur dingusių lietuvių“. Jiems buvo aišku, kad tie „kažkur dingę lietuviai“ sėdi kalėjimuose, yra ištremti į Rusiją arba pasiųsti pas Abraomą.

Juo „kažkur dingusių“ asmenų skaičius didėjo, juo Lietuvoje kilo didesnis nerimas, didesnis pasiryžimas bolševikų režimo atsikratyti. Ir, pirmą kartą pasitaikęs, jie nutarė su savo engėjais sąskaitas suvesti. Pirmoji vokėčiu — rusų karo kibirkštis sukėlė ant kojų lietuvius. Tūstančiai jų griebėsi ginklo. Ir ta ginkla jie atsuko prieš bolševikiškus okupantus.“

Tenka pastebėti, kad Amerikos lietuvių bolševikinė spauda, kuri Lietuvos okupaciją visą laiką garbino kaip „laisvinių“, dabar, pagal Maskvos nurodymus, su tarastu žviliumu aiškina masinį lietuvių išdeportavimą į Sibirą. Girdi sovietinės Lietuvos valdžiai norėjusi išsaugoti lietuvių tautą nuo laukiama persekiojimo iš vokėčių musės. Todėl esą, žmonės natys važiavę į Sibirą...“

• „Pietų Amerikos Žinios“. Buenos Aireso lietuvių laikraštis, rašo: „Kiek jau žinoma, tai bolševikai, užgrobę Lietuvą, su lietuviais elgėsi, kaip laukiniai žvėrys. Jie ne tik plėšė žmonių turting, bet masėmis šaudė mūsų brolius, kankino kalėjimuose ir trėnė į Sibirą. Reto kurio iš mūsų artimieji, giminės ar kaimynai nebus nukentėję nuo šių Maskvos banditų. Panašios žinios iš Lietuvos mums visiems yra nepaprastai svarbios, idomos ir vertingos. Jų mes greit pradėsime gauti, nes gyvi pasilike artimieji pradės rašyti“. „Pietų

Amerikos Žinių“ redakcija prašo savo skaitytojus gauti laiškų iš Lietuvos atsiųsti juos redakcijai.

IVAIRIOS ŽINIOS

• Žinomas Kauno notaras Povilas Brazaitis kurį bolševikų išdeportavo į Sibirą atsiuntė Amerikos lietuvių veikėjui dr. Aleksandrui Račkui telegramą, kuria praneša, kad jis esąs Kamen na Obi. P. Brazaitis šaukia pagalbą ir tetaujasi apie savo sūnau Henriko likimą, su kuriuo neturįs ryšio. Telegramo dar pabrėžiama, kad „esame sveiki“. Iš to daroma išvada, kad į Kamen na Obi išsiųsta daugiau lietuvių.

Šveicarijoje gauta telegrama iš Jakobaitės, buv. vidaus reikalų ministrijos juriskonsultų dukters. Ji gyvenanti matomai, su tėvais, Slavgorode (Sibire).

Parazitų naikinimas kaimo sąlygose

Dėmėtaja šiltinė platina parazitai (utėlės ir kt.) todėl juos reikia būtinai naikinti visais įmanomais būdais.

Svarbu žinoti, kad utėlės atsiranda vien tik jomis apsikrėtus, niekuomet ne iš vargų bei skurdo, kurie tik sudaro palankias sąlygas jomis apsikrėti.

Naikinant utėles, taip pat svarbu žinoti, kad jos nepakelia karščio aukščiau 60° ir šalčio žemiau 10° C. Reikia atpalaiduoti nuo utėlių pačius žmones, ypač tuos, kurie nors trumpai buvo sergantieji dėmėtaja šiltine aplinkumoje; taip pat reikia naikinti utėles tų žmonių vartojamuose daiktuose (baltiniai, rūbai, patalynė ir pan.) ir jų gyvenamuose butuose.

A. Žmonių valymas nuo parazitų

Kur tik įmanoma (pav. vaikams, vyrams) galima trumpiau nukirpti plaukus ir galvą ištrinti. Moterims, jeigu jos nebus kerpamos, galvos plaukus iki pat šaknių gerai suvilginti žibalu.

Vartojant žibala, saugoti nuo jo akis, dėl to patariama apsirūsti per kaktą juostos pavidalu sudėta skepetas; be to, reikia saugotis ugnies.

Suvilginti žibalu plaukus galva apšči skopeta ir taip palkiti 20 minučių, po to galvą ištrinti su muilu.

Panašiai pasielgti ir su kitomis plaukuotomis kūno dalimis, kur pastebėtos utėlės arba jų glindos.

Kerpamus plaukus nemesiti ant aslo, bet gražiai dėti juos ant popierio ir tuojuo sudeginti.

Apsidūrus su plaukais, reikia visam žmogui išsprauti jau iš anksto paruoštą šiltu vandeniu ir muilu. Jei yra žalia muilo, tai juo reikia ištrinti dar sausa visą kūną ir tik po to panaudoti šiltą vandenį. Kietu muilu naudotis paprastai. Kūnui muilinti ir trinti patariama vartoti rupiai austo drobinio ar pakulinio audeklo gabalą. Nesant vonios, galima panaudoti plačią rečką, balėją ir pan.

Prieš pradėdant plautis, reikia pakankamai prišildyti patalpą. Užbaigus plovimą, reikia apsirūgti švariais baltiniais ir drabužiais, dėl

kurių nėra jokios abejonės, kad juose būtų utėlių bei glindų (išeiginiai drabužiai ir pan.).

B. Daiktų valymas

Kad nusivalę žmogus iš savo vartojamų daiktų vėl iš naujo nebužiūrėtų utėlėmis, reikia:

1) Vartojamus baltinius, patalynes, baltinius ir visokius kitus vartojamus audeklines daiktus, kurie nebijo skalbimo išlaikyti verdančiame šarme ne mažiau 15 min. ir po to paprastu būdu išskalbi.

2) Plonesnius audeklines drabužius, kurie skalbimo nepakelia (rūbus, blunkandžius daiktus ir pan.) reikia gerai išprosyti karštu prosu p drėgną skepetą, ypač kreiplant dėmesį į visas siūles.

3) Įtartinius odinius daiktus, kailinius, vatinius drabužius, antklodes ir kitus storesnius audeklines daiktus — sudėti palaidai ir atitinkamai karštai iškūrenta krosni, kurioje kepama duona. ir laikyti juos 1 val. Prieš dėdant daiktus reikia įmetus mažą skuduruką, įsitikinti, ar krosnį ne per karšta, ar skudurukas nesvyla.

4) Sienkų šiaudus sudėginti, o maišus išvirinti šarme.

5) Žiema, jeigu lauke yra šaltis didesnis kaip 10° C, visus daiktus išnešti į kiema ar pastogę; visus rūbus, kailinius ir pan. padžauti taip, kad šaltis (speigė) ir vėjas galėtų smarkiau juos veikti.

C. Gyvenamųjų patalpų, ypač tų, kur buvo ligonis, sirgęs dėmėtaja šiltine, valymas atlikti reikia taip:

1) Iš valomos patalpos visų pirma reikia išnešti visus daiktus į gretima patalpą, arba, jeigu galima, į lauką.

2) Ištuštintos patalpos apla išplikinti verdančiu šarmu. Jeigu grindys lentu — išplauti jas tokiu pat šarmu, užvyniotus ant pagalio atitinkamą skudurą. Jeigu sienos netinkuotos, reikia ir jas išplauti verdančiu šarmu; jeigu sienos tinkuotos — reikia jas išbaltinti šviežiai gesintų kalkių skiediniu, sumaisant gesintų miltelių 1 dalį su 2 dalim vandens.

RUOŠIAMA EILĖ VAKARŲ SAVITARPINĖS PAGALBOS NAUDA

LNP Kauno Apygardos iniciatyva, provincijoje ruošiamas visa eilė vakarų Savitarpinės Pagalbos naudai. Pirmas toks meninis vakaras įvyks šiandien Kvarčiuose, sekmadienį — Vilkaviškyje, o gruodžio 13 ir 14 d. d. Dotnuvoje ir Kėdainiuose. Ruošiamų vakarų programose dalyvaus ir meninės Kauno pajėgos. (v)

MARIJAMPOLĖS SURIUŠTAS VAKARAS SAVITARPINĖS PAGALBOS NAUDA

LNP iniciatyva suruoštas Marijampolėje vakaras, kurio pelnas buvo numatytas paskirti Savitarpinei Pagalbai, gerai pasisekė. Vakaras davė pelno Rb 2.966—. Ši suma jau įnešta Sav. Pagalbos ein. sąskaiton. (v)

LNP CHORO REPETICIJA

Šiandien 17 val. Daukanto g. 13 įvyks LNP choro bendra repeticija.

3) Išneštus į gretimą patalpą ar į lauką kietus daiktus (baldus ir kt.) taip pat gerai apliauti verdančiu šarmu ir po to sunėsti atgal į jau išvalytą patalpą.

4) Pašalinti iš patalpos vištas ir gyvulius, jeigu jie jose buvo laikomi, ir jujų mėšla.

Jeigu patalpoje yra buvę ligonis, sirgęs dėmėtaja šiltine arba asmenys, tokį ligoni slaugė, tai ypatingai svarbu tiksliai atlikti visų daiktų valymą, kaip nurodyta skyriuje B. Priešingu atveju visas darbas gali nueiti niekam.

Valymo nuo utėlių darbą patartina pradėti nuo sk. C aprašyto patalpos valymo.

Tokios pat priemonės vartojamos naikinti blusoms ir blakėms, kurios taip pat platina kitokias sunkias apkrečiamas ligas.

Administracinis Latvijos padalinimas

„Deutsche Zeitung im Ostland“ (Nr. 114) įdėtas Generalinio Komisarо Dr. Drechsler skelbimas apie administracinį Latvijos Generalinės Srities padalinimą. Visas kraštas suskirstytas į 6 sritis, būtent:

1. Rygos miesto sritis, apimanti Rygos miestą.
  2. Rygos apygardos sritis (Riga-Land), apimanti Rygos ir Madonos apskritys, su komisaro buveine Rygoje.
  3. Valmieros sritis, susidedanti iš Cesio (Vendeno), Valmieros ir Valko apskričių, Komisaro buveinė Valmieroje.
  4. Jelgavos (Mintaujos) sritis, susidedanti iš Tokumo, Jelgavos, Bausko, Jekabpilio ir Ilukštos apskričių su centru Jelgavoje.
  5. Lielpjos sritis iš Lielpjos, Aiputės, Kuldigos, Ventpilio ir Talso apskričių su centru Lielpjoje.
  6. Daugavpilio sritis iš Daugavpilio, Rezeknės, Ludzos ir Abrenės apskričių su centru Daugavpilyje.
- Madonos apskritis nuo lapk. o mėn. 25 d. priskirta prie Rygos apygardos.

Literatūros Barai

VAIZDINĖ FIZIKA

Vienems žmonėms suprantami vaizdiniai dalykai, o kitiems abstraktiniai. Tačiau daugiausia žmonių ieško konkretaus vaizdo, o ne abstrakčios formulės. Betgi nemaža yra ir tokių, kuriems formuliu pasaulis, tarytum, yra tikrasis pasaulis. Apie tokius žmones kalbama, kad jie apdovanoti erdviniais vaizdiniais. Jie pagal formules labai greitai supranta reiškinio esmę arba sugeba rekonstruoti patį daiktą, jo formą ir kita.

Tačiau mokslui tenka griežti įvairių priemonių, kad mokslo duomenys būtų ne tik pačių mokslininkų suprantami, bet ir kitų žmonių. Todėl pagal minėtas žmonių vaizdinių ypatybes ir žiūrėma būdu, kaip lengviau ir geriau mokslo duomenis žmonėms perduoti. Čia ypač turima galvoje matematikos ir fizikos mokslai, pagaliau, visa eilė kitų abstraktinių mokslų. Todėl nenuostabu, kad šalimais šitokių mokslų yra gimusi populiaroji matematika, populiaroji fizika ar kitas panašaus būto mokslas. Dar galima būtų pridėti, kad čia dažnai gema beletristinė matematika, beletristinė fizika, kur grožinė, literatūrinė forma norima išaiškinti, išdėstyti rūpimi mokslais.

Ir ši knygutė, pavadinta „Fizika be formuliu“ turi to paties tikslo. Pati knygutės antraštė kalba, kad čia formuliu negali būti. Ir iš tikro, čia populiarusis fizikos kursas išeinamas vien literatūrinės formos ir vaizdinių

piešinių, škieų, braižinių, diagramų pasigriebiant. Literatūrinė knygos pusė yra ta, kad čia labai dažnai vartojama dialoginė dėstymo, aprašymo forma. Tokius fizikos temomis pašnakesius veda keturiolikos metų Alg's ir studijavęs matematiką ir fiziką Ignas. Be abejo, čia iškyla visa eilė klausimų, kurių pravartu bent keltą paminėti, pvz., „kodėl — 273,2 laipsnių temperatūra yra žemiausia?“ arba „Kas sunkesnis medis ar švinas“ (atsieit gana senas savo rūšies fizikos, sofizmas), o taip pat „Kas yra A.J.? ir kiti. Visi tokie klausimai liečia ar pačią medžiagos prigimtį ar mechanikos jėgas, ar kitus fizikos mokslo klausimus.

Tokiu būdu visi fizikos mokslo skyriai išeinami be jokių formuliu, o vien tik lengvais pašnakesiais. Net pats formulingas optikos skyrius neturi nė vienos formulės, o vien tik vieną ar kitą braižinėli. Be abejo, kad tas skaitytotojas, kuris ir toliau interesuosis fizikos klausimais, vėliau ne galės apsieiti be formuliu. Betgi šioji knygutė galės būti geras pradasis pradėti suprasti ir abstraktesnį fizikos mokslą ir dėstymą. Tai yra savo rūšies pakopa į fizikos dėstymo abstraktesnes formas. Betgi reikia priminti, kad knygutė išdėsto tik vadinamosios klasiškosios fizikos kursą. Tiesa,

knygutės galė yra trumpas skyrelis, pavadintas „Modernioji fizika“. Tačiau tas skyrelis yra labai trumpas. Be abejo, kad šio kurso skaitytojas apie moderniąją fiziką negalės susidaryti vaizdo. Juk čia yra tiek daug naujų sąvokų iškelta, naujų konstrukcijų sukurta ir, pagaliau, be galo plačiai operuojama formulėmis ir abstraktinomis matematikos sąvokomis. Betgi skyrelis, nors viso to neišdėsto, bet vis dėlto leidžia apie tai suprasti.

Knygute versta iš vokiečių originalo an rosios laidos. Čia tik šis tas buvo pakeista, pvz., Algio ir Igno lietuviški vardai, vietos aplinkbūts, o visa kita palikta tas pat. Knygute kalba sklandi, gera. Knygutei lietuvišką prakalbą parašė Dr. A. Juška, būdamas drauge knygos ir vienas vertėju.

Be to yra išversta ir vokiečių knygos pratartis. Ją parašė vokiečių fizikas Ernst Zimmer. Jo yra parašyta knyga „Umsturz im Weltbild der Physik“ (Fizikos pasaulėvaizdžio perversmas). Toji antraštė, matyt, ir kalba apie moderniąją fiziką, kuri čia mažai paliešta. Bet tai nē kiek nemažina ir šios knygutės vertės. Tai yra savo rūšies pirmoji pakopa plačiau pažinti fizikos mokslą.

Emil Braunweiler. Fizika be formuliu. Iš antrosios originalo laidos vertė A. Juška ir A. Kalinauskas. Redagavo A. Juška. Lietuvos Valstybinė Leidykla. 217 psl. Kaina, 7 rb.

ŽEMAITĘ MININT

1921—1941

Zemaitės nuotrauka Amerikoje 1920 m. Nuotrauka spausdinama pirmą kartą.

Tartum šaute prašovė dvidešimt meteliu, kai žymi lietuvių rašytoja Zemaitė atgulė Marijampolės kapuose. Gruodžio 7 d. sueina lygiai dvidešimt metų nuo tos lietuvių literatūrai istorinės dienos. Todėl tenka jaunesnės generacijos literatūros palikuonims pasidalinti Zemaitės literatūrinio palikimo mintimis. Drauge tenka pabrėžti ir Zemaitės bendrą literatūrinę reikšmę ir būdingą vertę.

Zemaitė mirė gyvendama 76 metus. Tai, atrodo, gražus amželis, kuris, gal būt, būtų trukęs dar ilgiau, jei ne staigus plaučių priepuolis. Tačiau Zemaitėi likimas buvo savaip palankus. Iškeliauvusi Rusijos kraštą, pagyvenusi Amerikoje, nemaža vargusi jaunystėje, amžinam poilsiui sugrįžo į Lietuvą ir čia ramiai užėso. Be abejo, kad toks sentimentas atšalusiam kūnui nieko nereikšcia, tačiau jis būdingas gyvai dvasiai. O Zemaitės dvasia ne vieną kartą kalbėjo apie Lietuvą ir jos žmones ir Amerikoje būdama. O vėliau Zemaitė grįžusi į Lietuvą šitaip prasiitaria: „pasilgiau Amerikos žmonių, bet ne pačios Amerikos. Čia man smagiau ir jaučiau, norėčiau jus visus čia pamatyti“... (iš nepaskelbto laiško Unės Babickaitės). Tai reikšmingas sentimentas, turis ir didesnę reikšmę.

Zemaitės slapyvardė, galima sakyti, pergyveno Julijos Zymantienės pavardę. Tas vardas Zemaitėi atiteko su pirmuoju atspausdintu kūriniu „Rudens vakaras“, kuris buvo atspausdintas Petrapiilo kalendoriuje. Tas vardas, dėl būdingo Zemaitės rašto ir kilmės, buvo duotas Povilo Višinskio. Tai neretai pasitaiko su bent kurio ra-

šytojo antrąja pavarde. Ir Zemaitės vardas pergyvens ilgus lietuvių literatūros istorijos laikus!

Savo autobiografijos Zemaitė nesusėpėjo parašyti. Tikriausiai Zemaitė savo autobiografijos nebairgė. Savo gyvenimo filmą Zemaitė buvo pradėjusi vaizduoti. Tik lietuviškos (tikriausiai žemaitiškos) laumės, kurios valdo žmogaus likimo gijas, neleido jai savo autobiografijos filmos baigti. Zemaitės gyvenimo gija buvo staigiai vienos laumės nutraukta. Betgi tos pačios Zemaitės autobiografijos, kuri nebuvo nė pažymėta antraštė ir, pagaliau, nebaigta, yra 117 puslaksčių. Tačiau tai toli gražu ne visa Zemaitės autobiografija. Toje autobiografijoje gana plačiai kalbama apie savo kilmes, gimines, papročius, įvykius, nuotykius. Visa tai Zemaitė dėsto su tam tikru samojumi ir nuosekliai.

Konkretūs Zemaitės biografijos duomenys yra tie, kad Zemaitė, gimusi Beniuševičiūtė, buvo iš tėvų bajoriškos kilmės. Gimė 1845 m. Zemačiuose, Plungės parapijoje, grafo Plioterio Bukantiškės dvarelyje. Jauna būdama Julija save laikė jei ne bent grynai lenke, tai bent artima lenkų kultūrai, nors pati drauge su tėvais buvo nemokyta. Jaunoji Zemaitė paragavo tariamojo bajoraitės „namų mokslo“. Tačiau Julija, tebebūdama 18 metų, bet sulaukus 1863 sukilimo metų, slapta padeda sukilėliams, atgabendama jiems valgio, drabužių, be to, slaugydama sužeistus.

Drauge su sukilimo romantika pasibaigia ir Zemaitės jaunosios dienos. Netrukus Julija išteka ir čia prasideda jos vargingesnės dienos. Rūpi jai šeimos reikalai, o ne kitokie dalykai. Tačiau čia reikėjo nuotykiu, kad Julija Zymantienė pastebėtų jauną mokinį Višinskį, kuris drauge su jos vaikais laktystdavo. Vėliau tas mokinukas išvedė Zemaitę į rašytojų nirmasias eiles. Tada Zemaitėi kitoks pasirodė ir pasaulis. Su knygu skaitymu jai plačiau atsivėrė akys. Zemaitė pradėjo rašyti, pagaliau, pasidarė rašytoja. Jos literatūrinė karjera buvo užtikrinta, nes Zemaitės raštai buvo skaitomi o jos vardas tartum pasidarė legendinis. Su tokiomis sentencijomis Zemaitė atėjo į lietuvių literatūros modernųjį laikotarpį, ties kuriuo truputį sustosime.

Zemaitės visi raštai dar ir šandien nėra išleisti. Tur būt, labai daug palaidos medžiagos yra laikais, atskiromis apysakaitėmis, dažnai nebaigtomis. Pagaliau, yra Zemaitės kūrinių versta į kitas kalbas. Betgi ir ta medžiaga, kuri yra žinoma, leidžia spręsti apie Zemaitės literatūrinę reikšmę. Tiesa, kritika visados egzistuoja, tačiau kritika ir kinta. Apie Zemaitės kūrybą taip pat yra buvusi, pasirodžiusi ne viena kritikos nuomonė. Jei aplamai apie Zemaitės kūrybą yra vienu ar kitu nuomonių, tai vienu atveju nuomonės (Nukelta į 4 psl.)

„Gubernatorius“

Kino teatre „Forum“ rodoma filma „Gubernatorius“ kino mėgėjai sutiko su neslepiamu smalsumu. Brigitte Horney ir Willy Birgel — du ekrano ramsčiai, laiduoja, kad patį filma nėra teiktina prie menkaverčių ir perdem paviršutiniškų veikalų. Didele dalimi žiūrovai neapsivylė, nes „Gubernatorius“ daugelyje vietų kelia aktualias tiek privatinio, tiek valstybinio gyvenimo problemas, kurioms nelieka abejingas nė vienas žmogus. Tiesa, valstybinio gyvenimo aktualijos tėra dėkingas fonas, kuriame išsilukstena tam tikra kelių žmonių gyvenimo iškarpa.

Ar galima šventai tikėtį moters pažadu? Štai etiketė, kuri prilipdyta prie vyriausiųjų veikėjų ir kuri įtempla dėmesį iki paskutinio vaizdo. Šį kartą duotąjį pažadą moteris sulaužo, ir vieno žmogaus gyvenimas nukrypsta kita vaga, nei buvo laukta. Žinoma, negalima be atodarios kaltinti moterį, sulaužiusią pasižadėjimą. Buvo atitinkamų priežasčių, bet, pagaliau, ne jos negali išdildyti prasižengimo dydžio. Laimė, jog duotojo žodžio griuvėjai neprislėgė antrosios pusės, kuri perėjo kancios mokyklą ir ryškiau suformavo savąjį charakterį.

Gubernatorių, tvirto nusistatymo valstybės vyrą, vaidina Willy Birgel. Jo savaimingas, išbaigtas rafinuotumo stilis padėjo ryškiai atvaizduoti tipą, neinančią į kompromisus su valstybės pareigūno širdimi. Tai žmogus, kuris priverčia save gerbti kraštutinius atstovus iš priešininkų stovyklos.

Gyvenimo staigmenų aplamdytą vyrą sukūria Ernst von Klipstein. Iš daugelio pastaruoju metu Kaune demonstruotų filmų pažįstamas artistas savo valdyba patenkina. Visus vidinius pergyvenimus jis išbrenda užsigrūdinęs, savaimingo nusistatymo, išėjęs gerą gyvenimo mokyklą. Žmogus, kurio nepaaužia kiekvienu pasipynysi klūtis, žmogus turis daug kovoti dėl geresnės ateities ir tos kovos nebija.

Vyriausias moters vaidmuo atitenka Brigitte Horney. Netikėtai tapusi gubernatoriaus žmona, ji didžiai sukrečiama, kai sutinka jaunystės drauga, kuris jos gyvenime suvaidina žymų vaidmenį, įaudrina situaciją ir tampa kartaus kentėjimo priežastimi. Dar ryškiau pasireiškia gubernatoriaus žmonos sesuo — Hannelore Schroth. Jauna, guvi ir navičiai linksma mergaitė įneša į sunkesni veiksmą jaunatviško entuziazmo duoklę.

„Gubernatorius“ versta pamatyti. Dabartinis pasisekimas yra peln tas.

K. ČERKELIŪNAS

A. a. prof. Dr. St. Šalkauskis

STASYS SANTVĀRAS

Rudensio sonata

O medžiai, o sodai, o pievų žiedai, —
O plaštakėle judri ir margai —
Nuo motinos ašarų mūsų padangė aptemo,
Pavasario dainių nutrūko skambioji styga...

Tik ten, tik ten, kur vasara praėjo,
Kur nūdien teka upė drumzlina,
Kur krinta lapai nuo šalnų ir vėjo —
Turi gyvent, kentēt ir mirt, širdie mana!

Kaip vėtra, kaip šmėkla, kaip grūnų kalnai —
Dvasią prislėgė nelaimė juoda...
Bet mūsų pakalnių upeliai tekės kaip tekėję,
Ir niekas medelių žydēt neužgins niekada...

Tik ten, tik ten, kur vasara praėjo,
Kur nūdien teka upė drumzlina,
Kur krinta lapai nuo šalnų ir vėjo —
Turi gyvent, kentēt ir mirt, širdie mana!

Gyvenimo jūrų vingiuoti krantai,
Vingiuose pilna džiaugsmų ir gėlių —
Lai plaukia nuo vyljų apsvaigę, apakę, apkurę —
Lai brenda jie žadaman rojūn pakrančių smėliu...

Tik ten, tik ten, kur vasara praėjo,
Kur nūdien teka upė drumzlina,
Kur krinta lapai nuo šalnų ir vėjo —
Turi gyvent, kentēt ir mirt, širdie mana!

Jei siela, jei dainą pagautų srovė —
Grišiu atgal aš lankų drugeliu —
Čia kryžius, čia tulpė, čia uoga ant sentėvių kapo,
Čia motina vaikščioti mokė plačiuoju keliu...

Tik ten, tik ten, kur vasara praėjo,
Kur nūdien teka upė drumzlina,
Kur krinta lapai nuo šalnų ir vėjo —
Turi gyvent, kentēt ir mirt, širdie mana!

O medžiai, o sodai, o pievų žiedai, —
O plaštakėle judri ir margai —
Nuskarę, sulyti pavargę šiandieną atrodom,
Bet dar atsivers num pavasario dainių knyga!

Tik ten, tik ten, kur vasara praėjo,
Kur nūdien teka upė drumzlina,
Kur krinta lapai nuo šalnų ir vėjo —
Turi gyvent, kentēt ir mirt, širdie mana!

Anglija badu nori spausti ir Iraną

BERLIN. „Deutsche Diplomatisch Politische Korrespondenz“ nurodo, jog oficialiomis žiniomis iš Irano, kai kuriose to krašto provincijose kilo neramumų, nes Irano gyventojai dėl maisto produktų surekvizavimu iš anglų pusės bijo bado. Ryšium su tuo, kaip pareiškia laikraštis, vėl pasirodė, kad badas yra britų karo politikos priemonė. Anglija, kaip žinoma, Irano atžvilgiu turi dar tam tikrų politinių planų. Ji pageidauja, kad sąjungos sutartimi būtų „savo noru“ sankcionuota visa tai, ką ji paskutiniu laiku yra išgavusi slaptoomis machinacijomis ir priedarta. Anglija, kuri savo dominijose turi javų pakankamai išmaistinti pusei pasaulio, kėtina Irano gyventojų padėtį rekvizicijomis tiek pabloginti, kad vyriausybė, norėdama gelbėti tautos egzistencijos pagrindą, būtų nuolaidi. Negali būti nė kalbos, pareiškia laikraštis, kad nieko negali būti žemesnio, kaip toks spaudimas „badu ir skurd“; tačiau kadangi čia kraujas neteka, tai anglosaksai tai vadina „žmogiška“. Kiek tai priklauso nuo Anglijos (su Rooseveltto parama), visos tautos tokiems metodais būtų padarytos prielaimos. Toliau laikraštis nurodo, kad Vokietija su kaip tik dėl tokių žemųjų priemonių pabudusiomis Europos žemynio tautomis šį žemyną organizuoja sveikais pagrindais, norėdama jo gyventojus apsaugoti nuo skurdo. Tuo tarpu Rytų tautos Anglija tikisi galėsianti tokiomis priemonėmis metodais laikyti bešalyginėje priklausomybėje. Joms visur krepšys su duona kabinamas taip aukštai, kad jos pajusų angly galią ir jai nusilenktų. Tačiau, tikrai atrodo, pabrėžia laikraštis, kad Anglija neteisingai įvertina faktą, kad ir šių tautų laisvės sąmonės nebegalima palausti ir kad jos yra išsiklusios, jog ateis diena, kuri ir joms atneš laisvę ir užtikrintą tautinį gyvenimą bei ateitį.

ANKARA. Iš Irano į Ankarą atvyko 35 vokiečiai, daugiausia moterys ir vaikai.

K R O N I K A

GRUODŽIO 8 — DARBO DIENA

Iš kompetingų istaigų teko sužinoti, kad pirmadienį, gruodžio 8 d., yra darbo diena.

KAUNO GATVIŲ TVARKYMO DARBAI

Boševikų valdymo metu Kauno gatvių ir kelių taisymas buvo gerokai apleistas. Nusikračius jungo, tuojau buvo susirūpinta tuo reikalu. Šia vasarą ir rudenį nemaža toj srityj padaryta, bet Kauno m. s-bės kelių skyrius darbų nenutraukia ir dabar: grindžiamos negrįstos gatvės, kitos pergrindžiamos, o Nemuno ir Neries santakoje vykdomi dideli žemės pylimo darbai. Taip pat atliekami įvairūs matavimai ir tyrinėjimai kitų metų darbų projektams parengti. Planuojami nauji gatvių projektai. Dirbtuvėse gaminami darbams reikalingi irankiai, remontuojamos keltų mašinos ir kiti irankiai bei inventoriai. Kitų metų grindinio darbams rengiama medžiaga: akmenų bortams, akmenų galvutės grindiniui, plentų skalda, betono plytelės šaligatviams, betono vamzdžiai ir kt. (Ir)

„LINAS“ IŠMOKA ŪKININKAMS KAINOS SKIRTUMĄ UŽ PARDUOTUS SENOMIS KAINOMIS LINUS

„Linai“ (Ostlandfaser G. m. b. H. Flachs-Verband „Linai“), pildydamas savo anksčiau pasirašytą, š. m. gruodžio mėn. 2 d. bendrasėdžių davę parėdyma visiems fabrikams ir pirkykloms išmokėti ūkininkams kainos skirtumą už pristatytus pastaruosiu laiku linus ir gavusiems už juos tik avansą. Išmokant už bruktus linus kainos skirtumą, priimamas dėmesinis bruktų linų standarto pakėlimas 2 rūšims, todėl gautas vienam kilogramui tarp naujų ir senų kainų skirtumas sumažinamas RM 0.16. Ūkininkai prašomi jiems priklausanti kainos skirtumą nedelsiant atsiimti. Ūkininkas, atvykęs atsiimti kainos skirtumo, privalo turėti pasą asmens tapatybei nustatyti; be to, pareigaudama, kad pristatytus senus linus priėmimo orderius, pagal kuriuos skirtumas išmokamas. Jei ūkininkas orderį pražudė, tai pirkykla suteisio pirkykloje likusio orderio nuoraša ir pagal jį išmoka kainos skirtumą. Tokie kainų skirtumai bus išmokami „Lino“ pirkyklose bei fabrikuose darbo dienomis iki 1942 m. sausio mėn. 31 d.

UZTEMĐYMAS

Šiandien nuo 16.18 ligi 8.09 val.; rytoj nuo 16.13 ligi 8.28 val.

Attėla Hoerbiger vykusiai suvaldina neturtingą, bet tiesiasirdį automechaniką, kur's neišklysta į klystkelius, bet eina tiksliaja vage. „Glorioj“ matome jauno berniuko nuotykius, beiškant globėjų. Filme kandžiai pašlepiamas tuščiaiduris mėščiōnikumas ir iškeliamas tikrosios, niekad neišblunkancios vertybės: nuoširdi meilė, nepaperkamumas ir tiesis gyvenimo kryptis. „Atleidū ožys“ — kukli filmas, bet akimirkom's joje sušvyti gražūs žmoniškumo atspindžiai. Dėl to filmas turi pasisekimo.

no motina, kuri sudrigo jo glebyje. Ja teko nešte nunešti paguldyti, ir paskutinio sūnaus išvaizavimo jį nematė. Sukauptęs visą savo valios jėgą, kad išsilaikytų ant kojų, tremtinys atsiubučiavo su atvykusiaijo palydėli draugais kunigais, palingavęs dar ir dar karta į visus sonus, žengė nuo prieangio žemyn. Po jo kojų pabiro bijūnu, jonūciū, radastų žiedai. Šiuo žiedų kil u jis nužingavė ir puošnų vežimą, kurio keturis arklius laikė už brizgių keturi šauniusiai parapijos vyrų. Jie kietai laikė žirgų kamanas, kietai spaudė kumščius pasižiūrėję ir nuošaliai stovincius žandarus, bet valdėsi, nes tokia buvo jų gerbiamo kunigėlio valia. Atsisėdęs į vežimą, tremtinys kupinomis asarų akimis norė, jo dar karta pamatyti kiekvieną skyrium, kad ten, Sibiro dykumose, turėtų tą jų atvaizdą akys. Paskui, kai pamojavo ranka visiems kartu, vežimas sujudo. Mergaitės suskato barstyti gėles, kurių nusėtu keliu žingsniavo bėrokai, keturių vyrų vedami. Minia raudodama sekė paskui. Merginos, kurios sugebėjo neraudoti, uždainav: „Sudiev Lietuva, man linksmas buvo gyvent tavo šalėly, Sirdij man spaudžia, svetimoj on važiuojant“...

Paskutiniu palydovu atsiliko. Vežimas vis toli ir toli, tačiau minia vis dar buvo sustingusi. Ji vis dar žiūrėjo į tą pušę, kur palaidojo savo mylimą nuostabų kankinį. Vežimas jau buvo toli, tik kunigėlio balta ranka mojavė tolimoj, išreiškėdama paskutinį Sudiev.

Paskutinį Sudiev!

PAMALDOS UŽ A. A. PROF. ŠALKAUSKIO VĖLĘ

Rytoj, sekmadienį, 12 val. Studentų bažnyčioje (Vilniaus g. 2) bus pamaldos už a. a. prof. St. Šalkauskio vėlę.

Kaip boševikai buvo numatę pertvarkyti karo muziejų

Boševikai buvo numatę perorganizuoti visą Karo Muziejaus ekspozicija. Vytauto Didžiojo kapelą atskirti nuo didžiosios salės raudona drobe ir prieš tą uždangala pastatyti Stalino statulą. Vietoj pirmųjų lietuvių karių savanorių (Juozapavicius ir kt.), žuvusių kovose su boševikais, pastatyti grupines figūras iš Raudonosios armijos kovų. Didžioji muziejus salė buvo numatyta pavaldzduoti raudonosios armijos „galingumui“.

Būtų pakeista ir Karo Muziejaus išorė. Fasadė, ant stogo, būtų užkelta penkiakampė žvaigždė, kuri turėjo būti iliuminuojama. Šiuo metu karo muziejų gausiai lanko ne tik paskiri asmenys, bet ir ekskursijos: moksleivių, vokiečių karių, Joms yra teikiamos plačios, išsamios informacijos. (Ir).

DĖL PRAŠYMŲ ISTOTI Į VD UNIVERSITETĄ

Patikslindamas savo 1941. XII. 1 skelbimą, šiuo pranešu, kad iki 1942 m. sausio 1 d. priimami prašymai istoti į pirmuosius kursus tiktai šių Vytauto Didžiojo Universiteto fakultetu: Medicinos, Statybos ir Technologijos. 1941. XII. 4.

Prof. J. Gravrogkas, Rektorius

RYTOJ MARIJAMPOLĖJ ATIDAROMAS DRAMOS TEATRAS

Gruodžio 7 d. Marijampolėj atidaromas dramos teatras. Pirmas'is veikalas statomas Otto Ernsto žinoma pjesė „Auklėtojai“, kurią režisavo Viktoras Dineika. Ateityje numatoma atnaujinti P. Vaičiūno „Naujuosius žmones“, K. Binkio „Atžalyną“, o iš naujų veikalų — Miko Petrausko operetė „Užburtais Kunigaikštis“. Teatre dirba jau anksčiau pasireiškusiųs meninės pajėgos.

KAUNO DIDYSIS TEATRAS

Šeštadienį, gruodžio 6 d., 15 val. statomas operetė „Linksmoji Našlė“ ir vakare baletai: „Užburtoji Fleita“, „Kvėtimas Sokiui“ ir „Vienos Džiaugsmas“.

Sekmadienį, dienos metu, 13 val., vaidinama „Klasta ir meilė“. Dalyvuoja: Daubaraitė, Jurušūnaitė, Rymaitė, Vainūnaitė, Kubertavičius, Kupstas — Ferdinando rolėje, Mackevičius, Petrauskas, Pilka, Vasiljauskas ir kiti. Sekmadienį vakare „Čigonų Baronas“ premjeros pastatu.

KUR DABAR YRA AUKOMS RINKTI DEŽUTĖS?

Zinantieji, kur dabar yra aukoms rinkti dežutės, anksčiau priklausiusios Žiemos Pagalbai, Žmogaus Globos d-jai, Sv. Vincento d-jai, Paulo d-jai, Valkelio Jėzaus d-jai, Lietuvos Vaiko d-jai, Liet. Moterų Katalikių Draugijai ir kt. buv. panašioms organizacijoms, prašomi pranešti Vyr. Savitarpinės Pagalbos Komitetui Kaune, Kęstučio g-vė Nr. 6, telef. 23124.

KAUNO RADIJAS

SEKMADIENIS, 7. 12.

- 5.00 Vokiečių kariams RP; 6.15 Koncertas š Hamburgo RP; 8.00 Pranešimai ūkininkams ir vietiniams naujienos; 8.15 Šeimininkėms; 8.30 Policijos pučiamųjų orkestro koncertas. Dir. Bronius Jonušas; 9.00 Poetijos ir muzikos valanda RP; 10.00 Koncertas (pl.); 10.15 Pamaldos iš Arkikatedros Bazilikos; 11.30 Tėvyinės garsai; 12.00 Varpų muzika iš Karo muziejaus; 12.05 Žinios lietuvių k.; 12.15 Pl. muzika; 12.30 Žinios vokiečių k. RP; 12.45 Liaudies koncertas RP; 14.00 Žinios vokiečių k. RP; 14.15 Popietinis koncertas RP; 15.00 Žinios vokiečių k. RP; 15.30 Koncertas RP; 18.00 Jaunimui „Paslaptinga piliis“. Va dinimas; 18.30 Koncertas RP; 19.00 Pranešimai iš fronto ir koncertas RP; 19.45 Sporto žinios RP; 20.00 Žinios vokiečių k. RP; 20.15 R. Wagnerio „Siegfriedo idilja“ (Pl.); 20.30 Joseph Mathias Blome fortepijono reitallis; 21.00 Žinijos lietuvių k.; 21.10 Mažoji orkestros koncertas. Solistas Zigmus Survila; 22.00 Žinios vokiečių k. RP; 22.15 Šokių muzika (pl.); 23.00 Pranešimai pabaiga.

Kaune plečiamas beturčių aprūpinimas

Kauno mieste yra daugiau kaip 1000 šeimų negalinčių pragyventi be valstybės ar savivaldybės paramos. Tai yra nei turto, nei globėjų neturintieji seneliai arba invalidai, o taip pat gausių šeimų nariai, kuriuos išlaikyti nepakankamai uždirba pragyventi. Tokios šeimos arba atskiri asmenys Kauno Miesto Savivaldybės Socialinio Aprūpinimo skyriuje gauna pašalpas. Nuo š. m. lapkričio mėn. 1 d. pašalpos yra padidintos. Nuo tos dienos vidutiniškai vienam nedarbingam asmeniui mokama pašalpos 15 RM per mėnesį. Tačiau jeigu asmuo yra visiškai nedarbingas ir reikalingas kito asmens priežiūros, tai jam mokama 20% padidinta pašapa, būtent — 18 RM. Ir t'k dalies darbingumuo nustojusiems, bet galintiems šiek tiek užsidirbti pašalpa 20% sumažinama: mokama 12 RM. per mėnesį. Asmenų nedarbingumą nustato KM Savivaldybės Sveikatos Skyriaus gydytojų Komisija. Jeigu nedarbingas asmuo išlaiko šeimą, tai prieš jį gaunamos pašalpos dar pridedama po 50% kiekvienam

išlaikomam šeimoms nariui. Tokiu būdu per š. m. lapkričio mėn. KMS Socialinio Aprūpinimo skyrius pinigais sušelpė apie 1000 asmenų. Be piniginių pašalpų, nepasiturintieji Kauno miesto gyventojai buvo sušelpti natūra: apavu, drabužiais, baldais. Iki š. m. gruodžio 1 d. baldais buvo sušelpta 260 šeimų, drabužiais ir apavu — 800. Netrukus bus pradėta dalyti pašalpos — paltukai ir batukai — neturintiems pradžios mokyklų mokiniam. Bus šelpiami mokiniai, einantieji privalomajį mokslą, t. y. iki IV skyriaus išskaitytinai ir tiktai tie, kurių tėvai yra arba nedarbingi, arba dėl šeimos gausumo nepakankamai uždirba pragyventi. Pirmoje eilėje bus sušelpti tie vaikai, kurių tėvai žuvo kovose su boševikais arba yra boševikų išvežti ar nužudyti. Mokyklų vedėjai pašalpų reikalingų vaikų sąrašus sudaryti jau baigė. Dabar Socialinio Aprūpinimo skyrius tiria pašalpos prašančiųjų materialinę padėtį. Tą darbą baigus, bus pradėta dalyti pašalpos. (Ir)

Tremtinių statistika Vilniuje

„Naujoji Lietuva“ pateikia tremtinių statistiką Vilniuje. Ligi rugsėjo 1 d. Vilniuje užregistruoti 6.602 tremtiniai, tik dalelė tu nelaimingųjų, kuriuos ištiko baisi ir nelemta dala. Iš suregistruotų 4.052 vyrai, 2.380 moterų ir 170 nežinia kurios lyties. Iš namų paimta ir išvežta 5.513 asmenų, iš kalėjimų išgauta 1.089. Tautybės atžvilgiu ištremtieji taip atrodo: 2.271 lietuviai, 4.939 lenkai, 158 gudaai, 206 rusai ir 28 kitų tautybių (vokiečių, totorių). 3.901 išvežtas turi nuo 21 iki 50 metų amžiaus. Vaikų iki 4 metų amž. buvo išvežta 251, iki 7 metų amž. — 199, iki 15 metų amž. — 586, iki 21 metų amž. — 623. Nuo 55 iki 70 metų amžiaus išvežta 453 o daugiau kaip 70 metų amžiaus buvo 151 senelis. Daugiausia suimta ir išvežta pačia pirmąja tremimo diena, būtent, birželio 14 d. Tą dieną suimta 2.208 asmenys. Birželio 15 d. suimta ir išvežta

669, birželio 16 — 425, birželio 17 d. — 218, birželio 18 d. — 142, birželio 19 d. — 103, birželio 20 d. — 241, birželio 21 d. — 133, birželio 22 d. — 108, birželio 23 — 25 dienomis — 236, prieš birželio mėnesį išvežta 1.495 ir 624 išvežta nežinia kada. Toliau statistika pateikia duomenų apie ištremtuosius pagal profesiją. Daugiausia išvežta ūkininku, miškininku, dvarininku. Jų skaičius siekia 2.528. Antroje vietoje stovi tarnautojai, kurių išvežta 718. Toliau eina darbininkai. Jų išgauta 437. Paskiau, išvežta: 167 amatininkai, 110 inžinierių, 147 teisininkai, 65 gydytojai ir farmaceutai, 54 sanitarai, 187 technikai, 432 mokytojai ir profesoriai, 71 studentas, 145 mokiniai, 450 kariškių ir pensininkų, 337 policininkai, 132 geležinkeliniai, 24 namų savininkai, 86 prekybininkai, 10 žurnalistų, 18 artistų, 31 vienuolis, 11 kunigaivis, 340 be profesijos ir 87 nežinia kurios profesijos.

Toms, kurias tauta su panieka pasmerkia

„Zemaičių Žemė“ Nr. 25 iškelia naują spekuliacijos žanrą — spekuliaciją lietuvio ir lietuvaiteis garbe. „Ši spekuliacija, rašo laikraštis, — yra milijoną karčių blauresnė už visokius ekonominius spekuliacijus. Negirdėtas blauremas šios spekuliacijos išryškėjo, kai ja azartiškai pradėta užsiminėti personos, laikančios save lietuviems net aukšto rango, išskirtųjų tačiau nežandios gėdą ir pa-

niekinimą lietuvių vardui, kas kelia pasiūlykšėj, ma pačios primityviausios moralės kurios tik nori šalies pillečiul... Su tokios rūšies asmenybėmis istorijoj yra buvę visokios kovos etapu. Teršiančios moters ir tautietės garbė būdavo išskiriamos draugysčių arba net nukerptomos slaptai kasos, kaip kerštas už netinkamą elgesį“.

Iš visos Lietuvos

UTENA

Lietuviški vakarai nukentėjusiems nuo karo šelpti

Nukentėjusiems nuo karo šelpti kun. kap. P. Raudos rūpesčiu, lapkričio 29 d. Utenoje koncertavo valst. operos solistai V. Jonuškaitė - Znaunienė ir A. Sodeika. Akomponavo dirigentas V. Marijošius. Su deklamacijomis dalyvavo p. A. Petrauskienė - Žalinkevičaitė. Koncertu susidomėjo

PIRMADIENIS, 8. 12.

- 5.00 Vokiečių kariams RP; 6.15 Malda, dienos mintys, Rytinis koncertas (pl.); 6.40 Mankšta. Vad. Katoryna Marijošienė; 7.00 Žinios vokiečių k. RP; 7.15 Žinios lietuvių k. RP; 7.30 Koncertas RP; 8.00 Pl. muzika; 8.20 Koncertas RP; 9.00 Žinios vokiečių k. RP; 9.15 — pertrauka; 10.00 Mišrus koncertas (pl.); 12.00 Varpų muzika iš Karo muziejaus; 12.05 Pl. muzika; 12.30 Žinios vokiečių k. RP; 12.45 Pl. muzika; 13.00 Žinios lietuvių k.; 13.15 Vidudienio koncertas RP; 14.00 Žinios vokiečių k. RP; 14.15 Popietinis koncertas RP; 15.00 Žinios vokiečių k. RP; 15.30—16.00 — pertrauka; 16.00 Kazys Papeckys; Apie Žemaitę; 16.15 Lietuviškų dainų duetai. Dainuoja op. solistai: Aldona Arnastauskienė, Nelė Zanauskaitė, Vladas Baltrušaitis ir Benediktas Vasiljauskas; 16.45 Žinios lietuvių k.; 17.00 Žinios vokiečių k. RP; 17.15 Garsų paradas (pl.); 17.45 Iš Žemaitės raštų; 18.00 Garsų paradas (tešins). Dalyvuoja pianistas Andrius Kuprevičius ir violonistas Petriulevičius; 18.30 Laikų įvykiai, pranešimai iš fronto, paskaitos karo ir

mas buvo didžiausias: erdvi Šaulių namų salė, buvo pilna. Koncertu ypatingai domėjosi ir gausiai atsilankė vokiečių kariai. Rytojaus dieną (30/XI) artistai dar surengė nemokamą koncertą jaunimui gimnazijoje, kuris taip pat praėjo su dideliu pasisekimu. Taip pat nukentėjusiems nuo karo šelpti vietinių meno mėgėjų buvo rasta tyta Griniaus „Sąžinė“. Pačioje Utenoje buvo suvaidinta 3 kartus. Kadangi ši drama yra sulaukusi didelio pasisekimo, vaidilos rengiasi išvaiztuoti ir į apskrities miestelius. Grupel vadovauja kun. J. Bičiūnas ir p. Markauskas.

200.000 LATVIJŲ PARASŲ FRIES RAUDONAJI TERORŲ

„Kauens Zeitung“ praneša, kad, atsakydamas į vieno Šiaurės Amerikos laikraščio pasiklymą boševikų naudai, dvi latvių moterų nusprendusios nušviesti amerikiečių pasauliui boševikinę tikrovę. Pirmiausia joms rūpėję padėti išaiškinti latvių tautieciams Amerikoje. Tuo tikslu jos pradėjo rinkti parašus po atitinkamų raštų, kuriuo nušviečiamas boševikų teroras Latvijoje. Jos surinko 200 000 parašų ir pasijuntė juos į Berlyną.

politikos temomis ir žinios vokiečių k. RP; 20.15 Koncertas iš Vilniaus; 21.00 Žinios lietuvių k.; 21.10 Lietuvių nacionalistų partijos pranešimai; 21.20 Koncertas iš Vilniaus (tešins); 22.00 Žinios vokiečių k. RP; 22.15 Šokių muzika (pl.); 23.00 Programos pabaiga.

Der Stadtkommissar in Kauen Oeffentliche Bekanntmachung Nr. 56

betr. baupolizeiliche Vorschriften

Ich habe festgestellt, dass in verschiedenen Gebieten der Stadt Umbauten und sonstige Baumassnahmen durchgeführt werden, ohne dass das Stadtbauamt hiervon verständigt bzw. ohne dass eine Baugenehmigung bei der städtischen Baupolizei erwirkt wurde. Im Interesse einer planvollen Stadtbebauung ist es erforderlich, das Stadtbauamt in jedem Falle in Kenntnis zu setzen. Diese Notwendigkeit ergibt sich auch bei Baumassnahmen der Wehrmacht und aller übrigen Behörden. Aus diesen Gründen werden nachstehende Bestimmungen erlassen:

§ 1
Die im Regierungsanzeiger Nr. 700 vom 20. April 1940 veröffentlichte Anordnung des Bürgermeister der Stadt Kauen über das städtische Bauwesen bleibt bis auf weiteres in Kraft.

§ 2
Die im § 1 erwähnte Anordnung betrifft alle Bauvorhaben. Demzufolge haben Privatleute, Betriebe und Behörden für jedes Bauvorhaben ein Baugesuch in zweifacher Ausfertigung mit allen planlichen Unterlagen, statischer Berechnung und Beschreibung einzureichen. Bei Behör-

den mit eigenen Bauämtern gelten die im deutschen Reich üblichen Einschränkungen der Bauanträge; aber auch hier ist in jedem Falle erforderlich, das Stadtbauamt von jedem Bauvorhaben in Kenntnis zu setzen.

§ 3
Die Baugesuche sind beim Stadtbauamt Kauen, Putvinskiostrasse 27, Zimmer 17, einzureichen.

§ 4
Die Pflicht zur Erstattung der Bauanzeige gemäss der Anordnung des Herrn Generalkommissars vom 15. 11. 1941 wird hierdurch nicht berührt. Es sind demzufolge einzureichen:
a) Das Baugesuch in zweifacher Ausfertigung (siehe § 2).
b) Die Bauanzeige in dreifacher Ausfertigung laut Anordnung des Herrn Generalkommissars vom 15. 11. 1941.

§ 5
Zu widerhandlungen werden streng bestraft.

§ 6
Die Anordnung tritt mit der Veröffentlichung in Kraft.

Kauen, den 26. November 1941.
Der Stadtkommissar in Kauen
rez. CRAMER
SA - Oberführer.

Miesto komisaro Skelbimas Nr. 56

Ivairiose miesto dalyse, kaip turėjau prau išitikinti, vatomi perstatymo darbai arba šiaio imamasi statybos priemoniu, nieko nepranešus Miesto Statybos Skyriui ir neavus etitinkamo leidimo iš Miesto Statybos Policijos.

Siekiant planingai plėtoti miesto statyba, yra būtina, kad Miesto Statybos Skyrius kiekviena karta būtų informuotas. Ta prievole liečia taip pat ir kariniu įstaiju bei visu kitu įstaiju statybas. Tais sumetimais leidžiami šie nuostatai:

§ 1
1940 m. balandžio 20 d. Vyriausybės Žinių Nr. 700 paskelbtasis Kauno Miesto Burmistro nutarimas statybos reikalu iki atskiro potvarkio paliekamas galioje.

§ 2
Sakytas § 1 nutarimas liečia visokeriopa statyba. Todėl privatūs asmenys, įmonės ir įstaijos turi paduoti statybos prašymą dviejuose egzemplioriuose su visais planų priedais, statiniu apskaičiavimu ir darbo brėžiniais. Įstaijomis, turinčioms savo Statybos Skyrius, taikomi Vokietijos

Reiche galiojantieji prašymų sutrumpinimai, bet ir šia kiekviena karta reikia pranešti Miesto Statybos Skyriui apie kiekvieną pradėsimą statyba.

§ 3
Prašymai reikia paduoti Miesto Statybos Skyriuje, Kaunas, Putvinskio g. 27, kamb. 17.

§ 4
Pono Generalinio Komisar 1941. XI. 15 potvarkiu nustatyta statybos darbu pranešimo prievole palieka nepaliekta.

Tuo būdu reikia įteikti:
a) statybos prašyma dviejuose egzemplioriuose (žiūr. § 2);
b) statybos pranešimą trijuose egzemplioriuose vykdamt Pono Generalinio Komisar 1941. XI. 15 d. potvarkį.

§ 5
Šių nuostatų nesilaikymas bus griežtai baudžiamas.

§ 6
Potvarkis išgalioja ši paskelbus.
Miesto Komisar Kaune
(pas.) CRAMER
SA - Oberführer
Kaunas, 1941. XI. 25.

Sportas

Šiandien ir ryt

Šiuo savaitgalio kauniečiai sporto mėgėjai negalės nusiskųsti. Visa eilė įvairių rungtynių įeina į repertuarą ir yra iš ko pasirinkti.

Šiandien, šeštadienį, 15 val. Kūno Kultūros Rūmų čiuožkykloje atidaroma dailiojo čiuožimo mokykla.

19 val. Kūno Kultūros Rūmų didžiojoje salėje bus krepšinio rungtynės: Vilniaus Šarūnas — Kauno Teniso Klubas. Vilniaus Šarūno ekipoje žaidžia: Andriulis I, Andriulis II, Andriulis III, Cenfeldas, Bagdonavičius, Saunoris, Kudaba, Mažeika; Kauno Teniso Klubu komanda sudaro: Baltrūnas, Norkus II, Rakvevičius, Kučinskas, Sačkus, Nikolskis. Atrodo, šių dviejų pajėgių vienėtų susitikimas bus atkaklus ir laimėtoja sunku nuspėti.

Sekmadienį 13 val. bus peržaistos ledo ritulio rungtynės Tauras — LFLS. Kaip žinome, praeitą sekmadienį šių komandų kova nedavė pasekmės, ir dėl to atidarymo turnyras liko be nugalėtojo. Šį kartą bus žaidžiamos pilno laiko rungtynės. Teisėjai Vaškėlis ir Aglinskas. Po šių rungtynių bus dar vienerios: Perkūnas — LGSF. Tai draugiškas susitikimas. Įdomu bus pasekti LGSF pajėgumą, su kuriuo šiemet dar neteko susipažinti.

14 val. bus futbolo rungtynės Wehrmachtself — LFLS. Po ilgesnės pertraukos vėl matysime Wehrmachtself, kuri pasirodys pajamintino sudėties. LFLS paskutiniu laiku pagerino savo žaidimo klasę ir pasidarė kietokas riešutas pirmiaujančioms komandoms.

15 val. žaidžia dvi moterų rinktinės. Tai bus priežaismis tarp miestinėms rungtynėms Kaunas — Vilnius.

19 val. didžioji krepšinio dvikova: Kaunas — Vilnius. Po bolševikų išsidanginimo tai jau tretysis vyrų rungtynių krepšinio miestų susitikimas. Pirmąjį VII niuje, Kaunas laimėjo 26:20, antrasis susitikimas Kaune pasibaigė didele Kauno pergale 45:17. Taip dabar bus, sunku spėti. Pagal popierinę formą pergalę turėtų atitekti Kaunui, bet nereikia užmiršti, jog buvusios rungtynės įvyko atvira ore, ir dabar bus salėje, be to, Vilniaus krepšininkai gavo naujų jėgų ir kruopščiai dirbo. Aišku, kad susitikimas žada gerą kovą, kuri turėtų būti įdomi ir vertinga. Kauno rinktinės sudėtis: Puzinauskas I, Puzinauskas II, Leščinskas, Norkus I, Mackevičius, Pimenovas, Kulakauskas. Vilniaus penketukas, atrodo, mažai skirsis nuo šeštą, dienos sudėties.

Po krepšinio rudens turnyro

Paskutinėse krepšinio rudens turnyro rungtynėse LGSF I be žaidimo užskaitytas laimėjimas prieš Perkūno II ir LFLS Miek nelauktai nugalėjo KTK 17:15. Šiomis rungtynėmis baigtas ilgesnį laiką užtrukęs turnyras, kuriame dalyvavo aštuonios komandos. Vietomis pasiskirstyta taip:

	tašk.	krepš.
1. Perkūnas I	14	319:124
2. KTK	10	160:84
3. LGSF I	8	144:120
4. LFLS	8	199:201
5. LGSF II	6	146:182
6. Perkūnas II	4	136:246
7. Universitetas	4	144:231
8. Tauras	0	77:143

Turnyro laimėtoju pelnytai išėjo Perkūnas I. Tai dabartiniu laiku pati geroji Kauno krepšinio ekipa, sutelkusi eilę geros klasės žaidikų: brolius Puzinauskus, Leščinska, Norku I, Mackevičių. Didelė sparta, neišsenkanti energija, tinkami manevrai, geri metimai — visa tai liepia ekipą aukštai vertinti. Turnyro metu Perkūnas I neapvydė, nors akimirkomis buvo sukovota ne visiškai meistriškai. Vis dėlto reikiama minutė viskas išsprendavo teigiamai.

Antra vieta atiteko Kauno Teniso Klubui. Taip pat didelio pajėgumo penketukas, išsileidžias į lengva žaismingumą, paremta tiksliu nuovoka ir priėjo gražiais metimais. Technišku atžvilgiu Kauno Teniso Klubui vargiai galima ką prikišti. Tik kartais stinga atkaklesnio kovojotikiškumo, kuriam jaugus ir samone komanda dar pagerintų savo žaidimo klasę. Ekipoj žaidžia: Rakvevičius, Norkus II, Baltrūnas, Kučinskas, Nikolskis, Sačkus.

Is LGSF buvo galima daugiau tikėtis, ypatingai, kai sezono pradžioje pavyko nugalėti Perkūno I. Tiesa, pergalė vos vieno taško, bet ir tai jaunai komandai buvo reikšmingas dalykas. Betgi turnyre LGSF nepateisino dėtų vilčių ir pralaimėjo ne tik prieš Perkūno I ir KTK ekipas, bet nesiteikė atvkti rungtis su mažuoju broliu — LGSF II.

LFLS pradėjo ne taip viliojančiai, bet užtat bent gale pasitaikė ir nugalėjo KTK 17:15. Dar daugiau susicementavus, ekipa bus rimtas varžovas pirmajam jetektukui, į kurį išsprauti pirmieji žinesniai pavyko puikiai.

Toliau LGSF II, Perkūnas II. Abi ekipos maždaug vienodo pajėgumo, gal kiek geresnę LGSF II, nors ir Perkūno II sudėty nestinga gerų pajėgų, bet dėl neatykimo taškai nutrupėjo kartais be reikalo.

Universitetas — dar neišlyginta komanda, žaidžianti pagal nuotaką. Lai-

mėjo prieš LFLS, bet užtat be didesnio reikalo pralaimėjo LGSF I ir Perkūno II.

Ir pabaigoje — Tauras. Didelės spartos komanda, kaip jų žaidikai sako: „diktuoja žaidimą, bet krepšius mėto kiti“. Trūksta išmaningesnės technikos ir šlubuoja metimai. Šiaip Tauras sukovodavo ryžtingai ir atkakliai. Kad lengvai nepasiduodavo, rodo palyginti geras krepšių santykis.

Daugiausia krepšių turnyro metu sumetė šie žaidikai: Puzinauskas I (Perkūnas I) 87, Leščinskas I (Perkūnas I) ir Šliupas (LFLS) po 73, Norkus I (Perkūnas I) 66, Žemaitis (LGSF II) 64, Paransevičius (LFLS) 60, Norkus II (KTK) 55, Mackevičius (Perkūnas I) 42, Ivaškevičius (Universitetas) 40, Puzinauskas II (Perkūnas I) 40.

Daugiausia baudų gavo Universitetas — 64, toliau eina: LGSF I — 51, LGSF II — 50, Perkūnas II — 41, LFLS — 39, KTK — 31, Perkūnas I — 31 ir mažiausia pražangų turėjo Tauras — 28.

Turnyra reikia laikyti pavykusiu, nors atsirado ekipų, kurios nesiteikdavo atvykti į rungtynes ir tuo būdu kliudydavo sklandžiam turnyro pravedimui. Reikia tikėtis, kad vienoki ar kitoki nesklandumai, pasireiškę šio turnyro metu, galutina išnyks ir Kauno pirmenybėse bus kovojama riteriška ir be dėmių.

Nauji komitetai

Slidžių komiteta prie Kūno Kultūros Rūmų sudaro: pirmininkas Vytautas Fledžinskas, nariai: Erichas Pempė, Kristupas Daugirdas, Gražina Vokietaitytė, Vladas Valšyns. Kauno apygardos slidžių komitetai leina: pirmininkas Gediminas Švelnys, nariai: inž. Vasauskas, Juozas Stankevičius, Leonas Baltrūnas, Anupras Tamulynas.

Taip pat sudarytas lengvosios atletikos komitetas. Jo sudėtis: pirmininkas Juozas Budrevičius, nariai: Eugenijus Bielinūnas, Anupras Tamulynas, Leonas Baltrūnas, Ignas Teišerskis.

Halės teniso turnyras

Kūno Kultūros Rūmų didžiojoje salėje vyksta halės teniso turnyras, kuriame dalyvauja geresnieji Kauno tenisininkai. Jau pasiektas balginis susitikimas, į kurį pakliuvo Viršulis ir Ščukauskaitė. Turnyro pasekmės tokios: Viršulis — Kuznė 6:3, 6:1, Anilionis — Ramoškis 6:1, 7:5, Norkus II — Deltuva be žaidimo Norkus II, Saldaitis taip pat be žaidimo laimėjo prieš Danauskaitę ir Kuprevičius prieš Romann, toliau: Anilionis — Norkus II 6:3, 4:6, 6:4, Ščukauskaitė — Saldaitis 6:1, 6:1. Pusfinalyje Viršulis nugalėjo Anilionį 6:6, 6:3 ir Ščukauskaitę — Kuprevičių 6:3, 6:4. Atžymėtinas Ščukauskaitės laimėjimas prieš Kuprevičių.

Dėl a. a.
prof. St. Šalkauskio
mirties reiškiam gilią užuojautą Ponai ir sūneliui
M. ir Pr. Dielininkaičiai

Prof. S. Šalkauskiui mirus, jo broliui
inž. arch. **Algirdui Šalkauskiui**
reiškiam gilią užuojautą
Statybos Valdybos
Vyr. Direktorius ir bendradarbiai

Mirus Didžiai Gerbiamam ir Mylimam
Prof. Stasiui Šalkauskiui,
jo liūdinčią šeimą ir artimuosius užjaučiame
Studentai Katalikai

Mylimai mūsų bendradarbei
Kostei Banelytei
dėl tėvelio mirties reiškiam nuoširdžią užuojautą
Šančių pašto viršininkas ir bendradarbiai

Gerbiamam
kun. Antanui Jančauskui,
jo broliui mirus, gilią užuojautą reiškia
Kalvarijos valsč. sav. ir smulk. Kredito banko tarnautojai.

Mirus buv. Vytauto Didžiojo Universiteto rektoriui ordinariniam profesoriui
Dr. Stasiui Šalkauskiui,
jo šeimai ir artimiesiems giliausią užuojautą reiškia
Vytauto Didžiojo Universitetas

Prof. Dr. STASIO ŠALKAUSKIO
mirties sužadinti, reiškiam užuojautą jo šeimai, giminėms ir tiems kultūros bei mokslo židiniams, kurie neteko savo bendradarbio.
J. Ambrazevičius, R. Bakevičiūtė, B. Brazdžionis, St. Budavas, J. Girnius, Č. Grincevičius, J. Grinius, C. Griniūtė, V. Kazokas, J. Keltuvotis, A. Maceina, Iq. Malinauskas, A. Mažulis, A. Milušytė, A. Misiūnaitė, A. Petrauskaitė, Vl. Prosevičiūtė, J. Rimantas, J. Tverskaitė, J. Virbickas.

Agronomei
Elenai Šešplaukytei - Uždavinienei
mirus, p. Vincui Uždaviniui, Našlaičiams ir Giminėms reiškia gilią užuojautą
Žemės Ūkio Generalinis Tarėjas

V.D.U. Vidaus Ligų Klinikos Adjunktui
Med. dr. Alfonsui Čeičiui,
mylimai motinai mirus, reiškiam nuoširdžią užuojautą.
Vidaus ligų klinikos vedėjas, gydytojai ir seserys

Šių metų gruodžio 4 d. 17 val. mirė Šiauliuose
prof. Stasys Šalkauskis
Gėdulingos mišios Šiaulių p. bažnyčioje gruodžio 6 d. 9 val. Kūno išnešimas iš namų į kapus pirmadienį 14,30 val.
Nullūdusi šeima

Mūsų mylimam draugui
Juozapaičiui Ignui,
jo mamytei mirus, reiškiam nuoširdžią užuojautą
Kalinauskai ir Varčikas

Kauno Miesto Savivaldybės Finansų skyriui
reikalinga kvalifikuota MAŠININKĖ,
mokanti vokiečių kalbą.
Kreiptis į Finansų skyrių, Laisvės al. Nr. 70, I aukštas, 2 kamb. Telef. Nr. 23111-02 4382(1)

Vilniaus Apskritis Valdybai
skubiai reikalinga raštvedžiai ir kiti savivaldybės tarnautojai, apskrities valsčiuose. Teirautis: Vilnius, Apskritis Valdyba, Besanavičiaus g. Nr. 5, darbo dienomis 8 — 16 val. 4386(3)

Kauno Didysis Teatras

Šeštadienį, gruodžio 6 d., 15 val.
LINKSMOJI NASLĖ
 F. Leharo 3 v. operetė
 Bilietai nuo 0,40—2,00 RM
 Abonent. bilietai galioja

Šeštadienį, gruodžio 6 d., 18,30 val.
UŽBURTOJI FLEITA
 R. Drigo 1 v. baletas
KVIETIMAS SOKIUI
 Weberio 1 v. baletas
VIENOS DŽIAUGSMAS
 J. Strauso 1 v. baletas
 Bilietai nuo 0,40—2,00 RM
 Abonent. bilietai galioja

Sekmadienį, gruodžio 7 d., 13 val.
KLASTA IR MEILĖ
 F. Šillerio 5 v. tragedija
 Bilietai nuo 0,20—1,00 RM
 Abonent. bilietai galioja

Sekmadienį, gruodžio 7 d., vakare
ČIGONŲ BARONAS
 J. Strauso 3 v. komiška opera
 Bilietai nuo 0,50—2,50 RM
 Abonent. bilietai galioja

Antradienį, gruodžio 9 d.,
LINKSMOJI NASLĖ
 F. Leharo 3 v. operetė
 Bilietai nuo 0,40—2,00 RM
 Abonent. bilietai galioja

Trečiadienį, gruodžio 10 d.,
PRISIKĖLIMAS
 P. Vaičiūno 5 v. komedija
 Bilietai nuo 0,20—1,00 RM
 Abonent. bilietai galioja

Penktadienį, gruodžio 12 d.,
ČIGONŲ BARONAS
 J. Strauso 3 v. komiška opera
 Bilietai nuo 0,50—2,50 RM
 Abonent. bilietai galioja

Šeštadienį, gruodžio 13 d., vakare
BRANDOS ATĖSTATAS
 L. Fodorio 3 v. pjesė
 Bilietai nuo 0,20—1,20 RM
 Abonent. bilietai galioja

Sekmadienį, gruodžio 14 d., vakare
RIGOLETTO
 G. Verdi 4 v. opera
 Bilietai nuo 0,50—2,50 RM
 Abonent. bilietai galioja

Kauno Jaunimo Teatras

Šeštadienį, gruodžio 6 d., 15 val.
TĖVO PALIKIMAS
 3 pav. inscenuota lietuvių liaudies pasaka

BREMENO MIESTO MUZIKANTAI
 4 pav. inscenuota brolių Grimmų pasaka

KONCERTINĖ DALIS
 Uždaras spektaklis
 Sekmadienį, gruodžio 7 d., 15 val.

TĖVO PALIKIMAS
 3 pav. inscenuota lietuvių liaudies pasaka

BREMENO MIESTO MUZIKANTAI
 4 pav. inscenuota brolių Grimmų pasaka

KONCERTINĖ DALIS
 Uždaras spektaklis
 Sekmadienį, gruodžio 14 d., 14 val.,
KELIAUJANTI PURJENA
 Manfred'o Kyber'o 4 veiksmy 10 pav. pasaka — jaunimui.
 Bilietai nuo 0,40—1,00 RM.

Bilietai parduodami teatro kasoje kasdien nuo 10—15 ir nuo 17—19 val.

I L A I S V E

Kaunas, Duonelaičio 24.

REDAKCIJA interesantus priiminėja 12—13 ir 17—18 val. Telefonai: vyr. redaktoriaus 20520, red. sekretoriaus 21414, redakcijos 20530.

ADMINISTRACIJA dirba nuo 8 iki 18 val., prieš šventadienius — nuo 8 iki 15 val. Tel. 26375.

Prenumerata (laikinė, siunčiant paštui) 1 mėn. užsiskaitantiems 1 arba 2 egz. po 20 rb egzempliorius, užsiskaitantiems daugių kaip po 2 egz.—po 15 rb egzempliorius. Pinigus galima siųsti paštu arba per Lietuvos Banko skyrius „Spaudos Žodis“ a. a. b. vardu (papr. ein. sask. Nr. 161560) Lietuvos Bankui Kaune.

Skelbimai darbo ieškantiems 2 rb darbo siūlantiesiems 10 rb; pirmo ir pardavimo smulkūs skelbimai 15 rb; valdinių ir prekybinių įstaigų skelbimų 1 petito eilutė 4 rb. Skelbimai priimami administracijoje iš vakaro iki 18 val.; prieš šventadienius iki 15 val.

Lelūza a. a. b. „Spaudos Žodis“ Spausdina „Žalio“ spaustuve (Kaunas, Duonelaičio 24).

SMULKŪS SKELBIMAI

Siūlo darbo

Stalių dirbtuvėl Kaune, Jonavos g-vė Nr. 72, rastams (1000—1200 m³) iš Nemuno - Neris santakos suvežti reikalingas vežikas (rangovas). Suinteresuoti artimiausiu laiku prašomi kreiptis į įmonės administraciją. Telefonas Nr. 27522. **Direktorius** 4268(2)

Tuojuo reikalingas vyr. sąskaitininkas, nusimanąs buhalterijoje. Kreiptis į Valstybinį Ariogalos Malūną. 4196(6)

Sargėnų Sanatorijai reikalinga medicinos sesuo. Kaunas - Vilijampolė. Sargėnų g-vė Nr. 24. telef. 20204. 4288(3)

Pažaislio valsčiaus Ž. d. kooperatyvui reikalingas darbininkas — sodininkas. Salygos geros. Kreiptis į koop. kontorą: Petrašiūnai, Vilniaus g. 27a. 4308(3)

Reikalinga tarnaitė. Teirautis: P. Vileišio g-vė nr. 2a. but. 1. Telef. 24874 sekmdienį nuo 10—17 val. 4434(1)

Reikalingas namų sargas (be central. apšild.). Šeima ne daugia, kaip du žmonės, Rekomend. būtinos. Duodama butas (mažas) ir atlyginimas. Būgos g-vė Nr. 10. 4445(1)

L. S. D. Inspekcijai skubiai reikalingi įvairių dydžių lengvos mašinos — limuzinai. Su pasiūlymais kreiptis darbo dienomis į Miško g-vė 10, nuo 9 val. iki 20 val., tel. 28133. 4443(2)

3-jų asmenų šeima reikalinga vaikus mylinti tarnaitė. Atlyginimas ir salygos geros. Kreiptis: Apynių 7a (Šiaulių g-vės skersgatv., mūr. namas), tel. 20316 (darbo laiku 29291). 4442(1)

Tuojuo reikalingi lektorius išnešiolejai. Atlyginimas mėnesiui. „Kauener Zeitung“, Miško g-vė Nr. 11. 4412(1)

Reikalinga namų ruošai mėsina, mylinti vaikus. Rekomendacija būtina. Atlyginimas geras. Valžganto 20, telef. 23749. 4402(1)

Reikalinga tarnaitė prie virtuvės ir 2½ metų vaiko. Kreiptis: Višinskio g-vė 20, bt. 2. 4398(1)

Reikalinga tarnaitė. Traku st. 17 Nr. but. 6. 4395(1)

Skubiai reikalinga kvalifikuotas elektromonteris ir priėmimo vandentiekio — kanalizac. inžinierius. Kreiptis: Lais. Al. 61. kraut. Nr. 2. V. Dapkūnas, telef. 23498. 4432(1)

Reikalinga tarnaitė mokanti namų ruošą. Galėtų būti ir ateinanti. Kaunas, Trakų g-vė Nr. 39c, but. 2. Telefonas 24915. 4429(1)

Tuojuo reikalinga tarnaitė. Atlyginimas geras. Perkūno alėja 24c, bt. 2. Tel. 25593. 4366(1)

Reikalingas darbininkas į ūkį netoli Kauno. Kreiptis: Kaune, Senamiestyje, Elijaševo g. 17, b. 2. tel. Nr. 20155. 4089(3)

Alaus daryklai „Ragutis“ reikalinga mašininkė, mokanti lietuvių ir vokiečių kalbą žodžiu ir raštu. Kaunas, Savanorių prosp. 2/15, tel. 27992. 4303(3)

Gydytojo šeimai reikalinga tarnaitė, gerai mokanti virti, skalbti ir kaitinti siūti. Kreiptis: Duonelaičio g. 42, b. 3. 4447

LENTVARIŲ VINIŲ IR VIELOS FABRIKUI skubiai reikalingi:
 1. Technikinis vedėjas,
 2. Vokiečių ir lietuvių kalb. moksas vertėjas, galis rašyti mašinėle ir sąskaitininkas.
 3. Trys lietuvių sargai.
 Teirautis: Valst. Vinių ir Vielos fabr. Nr. 1. Lentvaris, Kestučio 1, telef. 8. 4306(3)

JEI ISVERSTI KA NORIS REIK. I SAPIEGOS 6 EIK
 Vertimų biuras „Plunksna“ verčia į vokiečių kalbą prašymus, pažymėjimus ir kitus raštus. Kaunas. Sapiėgos (buv. Tolstojaus) g. 6 nr. Tlf. Nr. 23727. 4182(25)

Soferis - elektromonteris, nusimanantis apie telefonų skubiai ieško vietos. Skambinti telef. 24692. 4388(2)

Darbšti, sąžininga, mokanti virti, namų ruošos darbininkė ieško nuolatinių arba ateinančių vietos. Kapsų Ib. 4363(1)

Ieškau ateinančio patarnavimo. Kreiptis: Kaunas, 16 Vasario d. g-vė 6, bt. 11. 4115(1)

Sąžiningas, darbštus ir mylis švares zakristijonas ieško didesnėje parapijoje vietos tuoj arba nuo naujų metų. Rašyti K. Česnauskui. Simulių km. Kuliak p. 4274(3)

ŠOKIŲ KURSUSE
 Prof. V. Mintaukio mokiniai priimami kasdien. Taip pat sudaromos grupės visai nemokantiems šokti. Kalbamos val. nuo 10—11 ir nuo 18 21 — val. Šeštadieniai ir sekmadieniai praktiškai šokiai nuo 19 val. Duonelaičio g. 43 nr., b. 17, II aukšt., telef. 21488. 3885(2)

Gydytojas VENCKŪNAS
 Vidaus ir nervų ligos. Priima ligonius kasdien Kaune, Duonelaičio g. 42, tel. 25312. 4446

VERTIMŲ, PRAŠYMU IR PERRAŠINĖJIMO BIURAS
 Vertimai iš lietuvių ir kitų kalbų į vokiečių kalbą.
 Darbas atliekamas prityrusio vertėjo. Kaunas, Vasario 16 d. g. Nr. 10, bt. 6 (kieme). 4425(1)

Ieškau soferio ar raštininko darbo Kaune. Baigęs 4 gimnazijos klases ir turiu soferio - mechaniko liudijimą. Siūlyti „I Laisvė“ administracijai. 4421(1)

JEI REIKIA padaryti braižinių šviesoraščius (šviesokopijas), prašome skambinti telefonu Nr. 29138. 4415(3)

Atsidarė naujas madų salonas, Kaunas, Laisvės al. 48. Priimami dar užsakymai Kalėdų šventėms. 4161(3)

IEŠKO DARBO
 Vedęs vargonininkas ieško vietos. Pagaideuja Ukmergės ap. Pranešant sulygas kreiptis: Ukm. ap. Pašilė, A. Junevičius. 4316(4)

Prityręs elektro monteris ieško atitinkamo darbo. Kuršėnai, pazo Nr. 198063/9968. 4314(5)

Parduoda, perka
 Perku įvairias radio dalis, lempas, anodo baterijas, nikelinio ir elektros peštukus, laikrodžių dalis ir įvairius radio aparatų matavimo įrankius. Už tinkamą vartoti dalktus moku geras kainas.
 Savanorių pr. 5, telef. 20039. 3808(12)

Pirkstu gramines svarstyklės su svarščiais. Komis prekyba, Laisvės al. Nr. 25, telef. 22433.
 Ten pat atlieka tarpininkavimą pirkimui bei pardavimui. 4361(2)

Parduodamas geras patefonas ir elektr. aparatas parketai valyti.
 Kreiptis: Gedimino g. Nr. 19, b. 2. Telef. 23369. 4435(1)

Parduodama dvi geležinės lovos.
 Laisvės al. 80, b. 15. 4452(1)

Pigiai parduodama vartoti valg. stalių, spinta, vyriškas vid. ūgiui paltas. Sopranų g. 2, b. 1, tel. 25278. 4451(1)

Parduodamas kariškas paltas ir auto „Buick“ (torpedo).
 Laisvės al. 40, b. 2. Telef. 24759. 4431(1)

Keislių batarėjinį „Markoni“ aparatą į tinklinį. Pirkstu sofa, rašoma stala ir iliustra. Tel. 21688. 4430(1)

Parduodami Liet. kar. visai nauji 170 — 180 cm. ūgiui šinelis, munderis, kelnės, diržas, kepurė ir foto aparatas 15x10.
 Matelkos g-vė 21, bt. 3, tel. 23445. 4428(1)

Noriu pirkti namą. Siūlyti raštu šio laik. aščiui adm. Nr. 4044. 4437

Pirkstu vielos elektrai 6 kvadratu ir kambarinės po 70 m.
 Skambinti Andriuskevičiui Telef. Nr. 28828. 4427(1)

Noriu pirkti dviratį varomų motorukų arba tik motoruką. Siūlyti raštu šio laikraščio adm. Nr. 4043. 4438

Radio - elektrotechnikos "D-vė" Savanorių pr. 212, tel. 24705, Kaunas, perka chrom-nikeliną, radio lempas, įvairius radio ir elektros matavimo aparatus. Moka aukštas kainas, arba pakeičia į kitą medžiagą. Čia pat kraunamia akumuliatoriai. 4190(1)

Rašalo dirbtuvė „PALMA“ gamina ir parduoda rašalą ir kiljus raštinėms.
 Kaunas-Sančiai, Olandų 4. Tel. 41574. 4148(2)

Didžiausias įvairių knygų ir gaidų įvairiomis kalbomis supirkimas knygyne „KAUNAS“, Savanorių pr. Nr. 1. Paskambinus 22576 arba 23842 vaikštomė į namus. 4426(3)

Skubiai pirkstu 2 mtr. juodo safino. Siūlyti tel. 26077, tarp 17 — 20 val. 4453(1)

Parduodama puošni KAPA dviem lovom. Sužinoti: Raginės g-vė 91 Nr., but. 7. nuo 10 iki 15 val. 4423(1)

Parduodu naują SMOKINGĄ. Pirkstu vyr. žiem. PALTA (kaulius) ir treninga. Siūlyti: telef. 28533. 4420(3)

Valstybinė lentpiuvė „MAUMEDIS“ pirkstu ARIFMOMETRĄ. Siūlyti: Sančiai. Kranto al. 50 nr., darbo valandomis. 4418(2)

Parduodama: radio „Phillips“ seno tipo, sport. vaikų vežimėlis, vyr. laikrodys, vyr. juodas kostiumas. Kapsu 56, b. 1. Tel. 29154. 4417(1)

Pirkstu žieminį PALTĄ, vidutinio ūgio. Skambinti telefonu 23347. 4414(1)

Reikalinga kailinė APYKALĖ vyriškam paltui. Siūlyti „I L.“ Nr. 3647. 4413(1)

Parduodama nauja, švieslos spalvos SPINTA, trijų durų. Sužinoti: Daukšos g-vė 12, b. 14, II aukšt. kieme. 4404(1)

Parduodu nedidelį, 2-ju butų, NAMĄ arba pakeisiu jį į mažą ūkelį. Ten pat parduodamas PATEFONAS, spintelė su plokštelėmis. Tulpių g. 4, b. 3. 4397(1)

Parduodu RADIO APARATĄ „Mediator“, 4 lempų. Kaunas, Perkūno al. 22. 4396(1)

Pirkstu gerai išlaikyta PIANINA. Siūlyti: Micekvičiaus g. 16, bt. 9, tel. 28600. 4393(1)

Butai ir kambariai
 Kas turi išnuomoti butą, kambarį ar priima bendrai gyventi ir kas ieško kambario, kreipkitės kontoron „Butas“, Malronio 25. Tel. 26759. nuo 8 — 17 val. 4441(1)

Sutinku perleisti patalną krautuvių dirbtuvėl miesto centre. Skambinti tel. 23364. 4357(2)

Sulig susitarimu atlyginisui tam, kurio nurodymu galėsiu apsigyventi bute 2 kamb. ir virt. su vonia, Zallakalny.
 Pranešti Smilgiui 9—15 val. telef. Nr. 26882. 4444(1)

Sančiuose išnuomuoiamas be baldų atskiras kambarys su atkiru jėlimu ir centraliniu šildymu.
 Ivinskio g-vė Nr. 16, bt. 2. 4362(1)

Vyrui, turinčiam kuro (maļu, durnių), išnuomuoiamas prie šeimos kambarių. Teirautis: Raginės 16 (orielė „Dajnos“ kiņę). 4424(1)

Ieškomas mebluotas kambarys netoli stoties ar Karmelitu rajone. Skambinti: 20447. 4422(2)

Inžin. reikalingas butas iš 2—3 kambarių ir virtuvės. Siūlyti: Ištano 1, bt. 6. L. S. 4419(2)

Išnuomojamas kambarys be baldų dviems vyrams. Zemaļčiū 38 b. 5. Telef. 21698. 4403(1)

Išnuomojamas 1 arba 2 kambariai, su patogumais ir pilnu apstatymu (baldais). Prūsų g-vė 10a. b. 1. 4392(1)

Ivairūs
 Vabalninko Apyl. Teismas skelbia, kad 1941 m. lapkričio mėn. 12 d. nutarė: mirusio 1940 m. gruodžio mėn. 28 d. Aleksandro Buzevičiaus, Vincento sūnaus, notarinį testamentą, surašyta 1938 m. vasario mėn. 14 d. Biržų Notaro Pr. Lemberio rejestro 521 Nr., patvirtinti. (Aps. b. 40 Nr.—41 m.). 4076(1)

Spalio m. 29 d. pamestas geležinkelio pirtyje aukštinis sutuoktuvinis H. G. inicialais ir 1937. VI. 19 data išsra-viruotas žiedas.
 Sąžininga radėją prašau už gerą atlyginimą (galima ir natūra) gražinti, o žinantieji apie radimą, pranešti Kranto al. 19 Nr. F. Tendzegolskiui, arba skambinti 24331 prašant Nr. 6. 4448(2)

Pamestas priekinis automobilis numeris 888. Radusį prašau gražinti „Studentai“ b-vei, Gedimino g-vė Nr. 36 Andriuskevičiui. 4410(1)

Pamestas moteriškas laikrodėlis firmos „Borel“, geltonas, su odiniu dirželiu.
 Prašau gražinti. Atlyginis 400 — rub.
 A. Žukauskienė, Prūsų g-vė 10a. bt. 1. Telef. 26033. 4436(1)

Ieškau brolio Alekso Girsčio, 1939 metais gyvenusio Šiauliuose. Žinantieji prašomi pranešti: tarnautojai Juzefai Girskytei, Vilnius, Antakalnis. Didžioji Tuberkuļlozo Liecininė. 4285(1)

Kauno Kraujo Transfuzijos Stočiai reikalingi geros sveikatos kraujo davėjai, kuriais gali būti vyrai ir moterys nuo 20 — 40 m. amžiaus. Už kraują atlyginama po 15 RM už 100 gramų. Davėjų registracija atliekama darbu valandomis, Kestučio 6. tel. 20778. 4416(1)

Reikalingi tarnautojai, turį prityrimo:
 Transporto dalies vedėjas
 Ekspeditorius.
 Kreiptis telefonu Nr. 25279. 4383(2)

Reikalinga gerai mokanti vokieškai ir lietuviškai mašininkė(as). Kreiptis į Lietūkio Sekretoriatą, Vytauto prosp. Nr. 33, kamb. 38. 4370(3)

Jėzuitų bažnyčios chorui reikalingi altai, tenorai ir bosai. Norintieji dalyvauti chore prašomi atvykti į choro repeticijas, kurios būna: pirmadieniai, antradieniai ir ketvirtadieniai visados, 19 val. Rotušės a. 12.
 Taip pat galima ir sekmadieniai tuojuo po sumos užrašyti. 4328(3)

Lietuvių Studentų Vartotojų Bendrovė „STUDENTAI“, esanti Kaune, Gedimino g-vė Nr. 36 prašo visus, kurie yra gavę stipendijas, paskolas ir kurie iki šiandien dar nėra su bendrove atsiskaitę. Iki š. m. gruodžio mėn. 20 d., kviečiami atsiskaityti. Neatsiskaitę, skola bus ieškoma teismo keliu.
 Lietuvių Studentų Vartotojų Bendrovė „STUDENTAI“ Valdyba. 4409(2)

Dzunkovas, Fedotas, 19 mt. amž., darbininkas, kilęs iš Vandžiogalos km., paskutiniu laiku gyvena Kaune. Žinantieji jo paskutine gyvenama vieta prašomi pranešti. Ožėškienės gt. 7 nr., bt. 6. telef. 25167. gerai atlyginis. 4399(1)

Aleksoto bažnyčios chorui reikalingi choristai: sopranai, altai, tenorai ir bosai. Norintieji dalyvauti chore prašomi atvykti į choro repeticijas, kurios būna: pirmadieniai ir ketvirtadieniai 19 val. Taip pat galima ir sekmadieniai tuojuo po sumos užrašyti pas vargonininką. 4449(1)

Kauno Akadujų Institutas rengia **KONCERTĄ**, kuris įvyks š. m. gruodžio mėn. 13 diena Instituto patalpose (Tvirtovės al. 60).
 Programa išpildys Instituto auklėtiniai. Tėjimas laisvas.
 Koncerto pradžia 19 val. 4433(1)

Kauno Maisto Gaminių Prekyba suinteresuoty žiniai praneša, kad Sančiuose, Kranto alėja 2 nr., kiekvienu trečiadienį ir ketvirtadienį nuo 9 iki 14 val. bus parduodamos mažesniai ir didesniai kiekiais tuščios dėžės. 4346(1)

Kalevalos tauta

Mes drauge su kitomis Baltijos tautomis, latviais, estais, visados turėjome su Suomija gerų ryšių. Tada, kada Suomija buvo užpulta agresoriaus, t.y., Tarybų Sąjungos, visų Baltijos tautų simpatijos buvo Suomijos pusėje. Tai atsitiko prieš vienerius metus su viršum. Karas arba tikriau agresija buvo išprovokuota žinomu būdu. Tada buvo tvirtinama, kad į Manailos kaimą, kuris buvo Tarybų Sąjungos teritorijos pusėje, buvo paleisti 7 artilerijos sviediniai. Tie sviediniai, pagal Tarybų diplomatų to laiko aiškinimus davę net keletą mirties aukų.

Mums, tur būt, geriau negu kam nors kitam žinoma, kad tokių dalykų negalėjo būti. Kiekviena Baltijos tauta, o drauge ir Suomija, norėjo taikiai gyventi ir neverstis jokiomis provokacijomis. Tuo labiau, kad visos Baltijos valstybės buvo nepalyginamai mažesnės už Tarybų Sąjungą. Dar ir tuo atžvilgiu nepatikėtinas tariamasis Manailos nuotykis, kad ir kitoms Baltijos valstybėms išliko panašių kaltinimų. Tiesa, tai nebuvo tie patys tvirtinimai, kad tos ar kitos Baltijos valstybės apšaudė Tarybų Sąjungos teritoriją artilerijos sviediniais. Ne! Čia buvo kiti kaltinimai, būtent, kad yra naikinami Tarybų kariai.

Tokiu būdu Suomijai, kaip ano karo metu, taip ir šiandien, tenka švesti savo nepriklausomybės šventę, karo aplinkybėmis. Anos aplinkybės Suomijai buvo nepalyginamai sunkesnės. Didelė agresinga valstybė buvo užpuolusi Suomiją. Neperdideliausiai Suomijai teko rizikuoti ir gintis. Be abejo, kad pasaulio viešojo nuomonė buvo Suomijos pusėje. Kitaip ir negalėjo būti. Kiekvienam sveikai galvojančiam pliečtui buvo aišku, kas yra suomių bolsėvikių karo kaltininkas. Suomijai per tą karą teko nustoti dalį savo teritorijos. Tarybų Sąjungos buvo pasirinktas prievartas kelias atimti Suomijos teritorijos dalį.

Tačiau tos aplinkybės neilgai truko. Su karu Rytuose išliko galimybės Suomijai atgauti atimtas teritorijos dalis. Be abejo, kad Suomija kitaip ir negalėjo pasielgti, nes be kitų dalykų Suomijai rūpėjo ir kultūros, civilizacijos reikalai. Juk tos Suomijos sritis, kurios buvo Suomijos valdomos, per 20 metų susilaukė tokios gerovės, kokios Tarybų Sąjungos valdomos nebūtų susilaukę. Be abejo, kad Suomija negalėjo leisti visam tam darbiui žūti, o be to turėjo žiūrėti ir kitų savo tautos giminų likimo.

Betgi šiandien, Suomijai švenčiant savo nepriklausomybės šventę, Suomijos karinė padėtis yra visai kitokia pobūdžio. Šiandien Suomija yra seniai išginusi bolsėvikių kariuomenę iš savo sričių. O pagaliau prieš pat Suomijos šventės išvakarės, telegramos atnešė žinia, kad suomių kariuomenė užėmė ir Hangoe uostą. Kaip žinia, tai vienas Suomijos svarbiausių, prekybos, o pagaliau, karinių uostų. Uostas dar svarbus tuo, kad jis retai kada užšala. Istoriskai dėl uosto yra kariavusios ir kitos valstybės ankstybesniais laikais. Tačiau dabar Suomija yra gražinusi sau uostą ilgiam laikams. Štai kaip baigiasi provokacija ir blogos užmačios! Visa tai suomių kariuomenė, kada suėjo provokacijos sukaktis, labai originaliu būdu pažymėjo. Suomijos artileristai paleido tiek šūvių, kiek buvo skelbiama paleistų į Manailos kaimą, Tarybų Sąjungos teritorijoje. Tada Suomijos artileristai tikrai galėjo tvirtinti, kad dabar šūviai iš tikro yra paleisti!

Visais tais atžvilgiais suomių tautai tenka reikšti simpatijas. Suomija iš seno žinoma visam kultūringajam pasauliui savo epo kūriniumi — Kalevala. Suomių epas vaizdžiai pavaizdavo savo krašto legendinio sūnaus žygius, kovas, laimėjimus. Netenka abejoti, kad Kalevalos giesmės, kurių yra iš viso 50, kiekviena suomių užgrūdino, išauklėjo mylėti ir kautis dėl savo

Tol. Rytai - aktualiausias tarptautinės politikos klausimas

Tolimieji Rytai atrodo būsią šiuo metu aktualiausias tarptautinės politikos klausimas, ir jam politiniuose Berlyno sluoksniuose skiriama daug reikšmės. Penktadienį po piet Rooseveltas turėjo pasimatymą su Japonijos derybininkais, kurie jam įteikė Japonijos atsakymą į Jungt. Valsybių prezidento užklausimą apie japonų kariuomenės koncentravimo reikšmę prie r. r. Indokinijoje. Berlyne manoma, kad

šitas susitikimas turės lemiamos reikšmės

ne tik dabar vykstančių Vašingtono pasitarimų eigai, bet ir Japonijos ir Amerikos santykiams apskritai. „Deutsche Allgemeine Zeitung“ korespondentas praneša iš Tokio, kad japonų užsienio reikalų ministras Togo savo kalboje, pasakytoje Rytų Azijos ūkinėje taryboje, dar kartą visu griežtumu pareizė, kad Japonija turi pareigą praveisti Azijoje naują tvarką. „Essener Nationalzeitung“ korespondentas ilgoje radiogramoje pareizė aiškiai ir nepalaužiamą Japonijos laikyseną santykiuose su Jungt. Amerikos Valstybėmis. Rooseveltas noris kvalių bleių pagalba paklupdyti Japoniją ant kelių

Tvirtas japonų laikymasis išgąsdino Churchillį. Suomija, Vengrija ir Rumunija atsakė anglams.

Telefonu iš Berlyno

arba įstumi į karą, kuriam Japonija būtų nepasiruošusi. Dabartinę padėtį korespondentas apibūdina kaip nervų karą, kurį Rooseveltas nori dar labiau pastrinti su pagalba Churchillio ir kitų jo imperializmui paklususių politikų. Bet

tvirtas japonų laikymasis išgąsdinęs net Churchillį.

nes kilęs karas pirmiausia užgrūbtų ant anglių. Dėl to tai Churchillis pasiuntęs Rooseveltui laiška, kuriame prašas Amerikos prezidentą nenutraukti derybų ir kaip nors surasti su japonais kompromisą. Kaip ten bebūtų, bet Berlyno politiniai sluoksniai mano, kad Tolimųjų Rytų padėtis artimiausiu laiku užimsiantį pirmą vietą pasaulinės politikos aktualijose.

Suomija, Vengrija ir Rumunija jau atsakė į anglių ultimatumą. Wilhelmstrassei šito atsakymo tu-

rins dar nesąs žinomas, ir nuo esmingų komentary čia kol kas susilaikoma, bet, kaip pareiškama, viena esą aišku, būtent, kad tos valstybės, atsakydamos Anglijai, vadovavosi savo pačių interesais. Gi tie interesai visiškai sutampa su Naujosios Europos principais.

Dėl Maskvoje pasirašytos Stalino ir Sikorskio deklaracijos apie sovietų-lenkų draugiškumą ir jų savitarpę pagalbą Wilhelmstrassės sluoksniuose pareiškama, jog tai tesanti tik komedija, kuriai negalima teikti nė kokios politinės reikšmės. Sako, jog esą būdinga, kad toj deklaracijoj neužsiminta.

Kaip Lenkija turėtų atrodyti Stalinui laimėjus.

Bet tai ir nesvarbu, nes, kaip čia pastebi, Stalinas karo juk ir nelaimės.

Sensacingąjį Roosevelto karo

planą Wilhelmstrassės sluoksniai apibūdina kaip beprotišką. Pagal tą planą Rooseveltas numatąs 1943 metais išlaipinti Europoje 5 milijonų kariuomenę. Idomu esą, iš kur Rooseveltas gaus laivyną tokiai kariuomenei atgabinti ir aprūpinti. Kaip pažymima, idomu ir tas Roosevelto punktas, kur

1942 metais Anglija ir Sovietų Sąjunga parodoms kaip jau nugalėtos vaistybės.

Wilhelmstrassėje pareiškama, jog tas planas yra tiriamas, kad būtų nustatyta, kiek jame yra beprotybės ir kiek propagandos.

Turkijos — Amerikos klausimu ir toliau susilaikoma nuo bet kokių pareiškimų; tuo reikalu tebegalioja tai, kas jau buvo pasakyta, būtent, kad paskutinis žodis dar nėra tartas.

Žiniomis iš Budapešto, tenai laukiama atvykstant Reicho užsienio reikalų ministerio von Ribbentropo. Užsienio reikalų ministerija kol kas atsisako nuo bet kokių tuo pareiškimų.

Penktadienį vakare gavau telegramą iš Čikagos, kurioje pranešama

apie išvežtųjų mūsų tautiečių reikalus.

Lapkričio 1 d. koordinacinis Amerikos lietuvių komitetas, kurį sudaro penki šimtai įvairių, ant lietuviškumo pagrindo stovinčių organizacijų atstovų, pravedė Čikagos mieste pirmą viešą rinkliavą išvežtųjų mūsų tautiečių naudai. Čikagos burmistras Kelly šitą rinkliavą vykdyti leido. Surinkta stambi suma pinigų. Tai pirmą tokia vieša lietuvių rinkliava po Didžiojo Karo. Nežiūrint, kad sovietai už siunčiamus siuntinius ima 200 proc. vertės maito,

nutaria pasiūsti mūsų išremtiesiems Kalėdų dovanų.

pirmoje eilėje moerškėms su mažais vaikais. Du Amerikos Raudonojo Kryžiaus delegatai, iš jų, kurie buvo išvykę į Sovietų Sąjungą, jau sugrįžo ir Vašingtone veda derybas su bolsėvikių ambasada, reikalaudami, kad Amerikos Raudonajam Kryžiui būtų pristatyti bolsėvikių išvežtųjų gyventojų sarašai su tautybių pažymėjimu. Kiti du delegatai, pasilikę bolsėvikijoje, nuvyko į Samarą ir veda derybas su sovietų vyriausybe. Kiek tos derybos pavyks, sunku pasakyti, bet Amerikos Raudonojo Kryžiaus atstovai labai griežtai reikalauja, kad su išvežtais būtų leista užmegsti ryšius bei juos šelpti. Amerikos lietuvių įsakmiai prašo, kad iš Lietuvos būtų atsiusta kuo daugiausia medžiagos apie išvežtuosius, nurodant, kaip ir kada buvo išvežti, nes bolsėvikai akipleiškiškai tvirtina, kad tremtiniai vykę savo noru.

Turkijos padėtis anglių saksų propagandos sukury

Ligi šiol turkai nesidavė išmušami iš taikos ir atsargumo kelio

Apie Turkijos padėtį ir to krašto nuotaikas viename iš paskutiniųjų „Das Reich“ numerių buvo įdėta įdomi to laikraščio Ankaros korespondento informacija, kurioje be kitko taip sakoma:

Anglių propaganda per radiją, Reuterį, konsulatus ir patikėtinius darbuojasi labai gyvai, stengdamasi išaiškinti, kad turkų interesas yra anglių pusėje. Toji propaganda arba aplamai paneigia Vokietijos jėgą, arba išpėja turkus dėl vokiečių tikslų. Kalbama, jog anglių ambasadorius dažnai lankąsis turkų užsienio reikalų ministerijoj ir prašas padėti sovietams.

Britų „argumentai“

esą maždaug tokie: jeigu sovietams nebūsią kaip reikiant padedama, tai vokiečiai ateisią į Kaukazą ir dar toliau. Tada vokiečiai spausią ne tik vakarinį turkų sparną iš Rumunijos ir Bulgarijos, bet ir šiaurinį sparną iš Kaukazo. Tokiu būdu Turkija neteksianti veiksmų laisvės.

Tiekimo keliai per Iraną į Sovietų Sąjungą prasti: tatau rodo labai gyvas anglių rūpinimasis geležinkelio problemomis Irane ir Irake. Jungtinės Valstybės buvo pareikalautos pristatyti 200 lokomotyvų ir 500 vagonų; Australijai pasakyta pateikti riedmenų už milijoną svarų. Prasti ir kiti Irano keliai. Dėl to spekuliuojama gauti Turkijos keltius, kuriems geriausia susisiekti su Rusija.

Turkijai ryšium su tuo įkalbama,

krašto. Tai suomiai aiškiai ir įrodė. Pagaliau, Kalevala, kaip kaimyninės tautos kūrinys, o taip pat kaip pasaulinės reikšmės, jau seniai yra išverstas į lietuvių kalbą. Tai padarė mūsų garbusis poetas Zaila Rūta - Sabaliauskas, keletą metų gyvenęs Suomijoje. Drauge su Suomijos kultūra ir mokslu atsiminama ir visa eilė kitų suomių vardų. Suomių prof. Niemi tyrinėjo lietuvių kalbą, rašė apie ją savo mokslo darbus. Suomių rašytoja Talvio yra artima lietuviams ir iš kūrybos ir iš praleistų dienų Lietuvoje. Ji dar atsimena Vincą Kudirkos laikus. Tuo būdu ir dabar tarp mūsų ir suomių yra ne nutrukę ryšiai. Suomių nepriklausomybės dienoje suomius tik galime sveikinti. Tegyvuoja Suomija!

jog dėl to jai dar nereikėsia kariauti: pakaksia, jeigu ji bus paslaugus sovietų kaimynas. Be to, gąsdinama ir italais, kuriems vokiečiai esą prižadėję Sirijos ir graikų salų mandata.

Turkija gi, to nepaisydama, laikosi sutarčių ir norėtų jų rėmuose tvarkyti santykius tiek su Anglija, tiek su Vokietija. Tik tie, kurie griebis neteisėtumą, gali tikėti, kad Turkija atsimes nuo draugystės. Dėl to Turkija nenori keisti savo taikingo laikymosi ir neketina duotis iš vežų išmušama nei prikalbinėjimu, nei bauginimu. Pagaliau,

šalis, galinti pastatyti 50 divizijų, pajėgs ir pati gintis; anglai su visais savo pagalbininkais tenai kažin ar surinktų bent 25 divizijas.

Kalbant apie Jungtines Amerikos Valstybes ir jų politiką, tatkuriuose turkų sluoksniuose kaskart stiprėja įspūdis, jog Amerika, įsigydama anglių karinės bazes ir teikdama kreditus, pamažu perima ir savo rankas visą ligi šiol britų sferą. Kartais pareiškiamą nuomonę, jog Anglija greit

nebeturės laisvės daryti taiką net tada, jeigu ji pati to norėtų. Nurodoma ir į tai, kad 1940 m. žiemą Amerika ir Anglija nebuvo pareikalavusios bolsėvikus sustabdyti karo veiksmų prieš Suomiją, kaip kad dabar jie reikalauja Suomiją. Anuomet Suomija buvo palikta savo likimui, nepaisant visų gražių jai sakytų žodžių. Gi

Turkija į Suomiją žūrt kaip į kalriją Europos sparną, o į save — kaip į dešinįjį.

Turkai galvoja, kad ir su jais gali būti panašiai pasielgta, juoba, kad jie labai gerai žino sovietų kėslus į Dardanelus. — Beje, pirmasis suomių sovietų karas išskleidė ne vieną turkų vaidinį. Ligi tol jų akyse Jungtinės Amerikos Valstybės, Anglija ir SSSR buvo valstybės, kurias jungė „kollektivinės taikos“ idėja. Sovietai gi pastrodė kaip užpuolikai, jų agresiją anglo-saksai išsyk pasmerkė, o dabar pasidarė bolsėvikinio imperializmo rėmėjai...

Žodžiu, ligi šiol Turkija nesidavė pajudinama nei viliojimu, nei pikty pastabų; ji visą laiką laikėsi atsargiai ir santūriai.

Sovietų kariai buvo užpuolę japonų pasienio sargybą

HSINGKINGAS. XII. 5. Kvantungo kariuomenės atstovas šiandien pranešė, kad japonų pasienio sargybą puolė 15 „sovietų agentų“, ginkluotų lengvaisiais kulkosvais, džiais, šautuvais ir pistoletais ir išiveržusių į mandžurų sritį. Išbrovėlius japonų sargyba atrėmė. Jie paliko vieną nukautą. Per kvotą paaiškėjo, kad nukautasis buvo kinas, apsirengęs kiniškais drabužiais, tačiau jo odinis apsiaustas ir

batal buvo rusų gamybos. Jis buvo apsiginklavęs pistoletu. Ryšium su tuo atstovas pridūrė, kad sovietų agentų mėgintas užpuolimas vargu gali būti laikomas draugišku žestu iš sovietų pusės. Tatau greičiau galima palaikyti „tamsiu siekimu“.

ŽYDŲ AUKA ANGLAMS

BUENOS AIRESAS. Žydų kolonijos vardu Anglijai padėti žydų

komiteto pirmininkas Simon Mirelmannas įteikė anglių ambasadoriui 300.000 pezų britų karo tikslams. Savo kalboje Mirelmannas nurodė, kad žydai remia Anglijos „demokratijų laisvės kovą. Jis toliau nurodė, kad Churchillis tą faktą yra aiškiai patvirtinęs Londono laikraštyje „Jewish Chronicle“. Mirelmannas neseniai yra pareiškęs, jog dabartinis konfliktas esąs žydų karas ir kad Anglija kovojanti už žydus.

Karo ministeris Stimsonas pripažino paskelbto dokumento tikrumą

VASHINGTONAS. Karo ministeris Stimsonas penktadienį spaudos konferencijoje pripažino „Chicago Tribune“ paskelbto dokumento tikrumą. Tačiau jė tvirtino, jog šis dokumentas esąs neužbaigta gynybos studija, kurią paruošė generalinis štabas. Ši studija, kaip sako Stimsonas, nėra vyriausybės patvirtinta programa. Šio dokumento paskelbimas galys pasun-

kinti gynybą. Šiam paskelbime blogiausias faktas yra tas, jog yra amerikiečių, kuriems trūksta patriotizmo ir lojalumo vyriausybės atžvilgiu, ką rodo tokių dokumento paskelbimas. „Chicago Tribune“, kaip jau žinoma, ketvirtadienį buvo paskelbęs planą, pagal kurį Jungtinės Valstybės manančios suorganizuoti penkių milijonų vyrų ekspedicinį korpa-

NUSTATYTA SIENA TARP ŠVEICARIJOS IR ITALIJOS

BERNAS. Penktadienį priešpiet tautinė taryba vienu balsu pritarė šveicarijos ir Italijos sienos susitarimams. Abiem naujais sienos susitarimais nustatoma siena tarp Rundo arba Cima Garibaldi ir Mont Dolento ir patvirtinamas sienos nustatymas tarp Pizos ir Mont Dolento (apie 690 km). Naujas šveicarijos Italijos sienos nustatymas šveicarams yra laikomas palankiu.

Savitarpinei Pagalbai kiekviena auka yra brangi. Daug aukoja, kas laiku aukoja